Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

WYDANIE III. II.

Rok XIII. Kraków, środa 29 października 1930 Nr. 286

NOWY DZIENNIK

Adres redakcji i administracji: Kraków, ul. Orzeszkowej 7. Telefon Nr. 102-79. — Telefon redaktora naczelnego Nr. 136-89 Konto czekowe PKO w Krakowie 400.630. Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 12 do 1 w południe

Cena egz. 25 gr.

Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do administracji. Komunikaty, przesłane redakcji, nie będą uwzględnione. Rękopisów redakcja nie zwraca. Za inseraty redakcja nie odpowiada. Cena ogłoszeń i prenumeraty umieszczona jest na ostatniej stronie.

Lista nr. 14 — listą żydostwa krakowskiego!

Naszem hasłem: samodzielna polityka żydowska

Kraków, 28 października

Jak już wczoraj krótko donieśliśmy, odbyło się w niedzielę wieczór w sali krakowskiego teatru żydowskiego pierwsze zgromadzenie przedwyborcze, zwołane przez Blok Narodowo Żydowski. Mimo, że na ulicy żydowskiej nie znać jeszcze gorączki wyborczej, ani nawet — co gorsza — nie widać jeszcze żywszego zainteresowania się wyborami zarówno sala jak i galerja teatru przepełnione były szczelnie publicznością ze wszystkich sfer społecznych. Zjawiło się szczególnie wiele osób ze sfer kupieckich, rzemieślniczych i ortodoksyjnych. Mówców słuchano ze skupioną uwagą, często przerywając hucznemi oklaskami poszczególne wywody.

Przewodniczący zgromadzenia, tradycyjnie kierujący naszemi akcjami wyborczemi, nasz zasłużony i kochany

Dr. CHAIM HILFSTEIN

w zagajeniu swem skreślił na tle naszych dotychczasowych walk politycznych ciężką sytuację obecną. Obowiązująca ordynacja wyborcza uniemożliwia w zupełności społeczeństwu żydowskiemu zdobycie należnej mu wedle jego liczebności ilości mandatów. Jedynie tylko w kilku wielkich miastach może być mandat żydowski, w zasadzie przynajmniej, zdobyty. Tutaj znowu jednak jest dzielnik wyborczy tak duży, że tylko z wielkim trudem i przy solidarności całego społeczeństwa żydowskiego można marzyć o uzyskaniu własnego reprezentanta. Społeczeństwo żydowskie Krakowa wykazało przy wszystkich dotychczasowych wyborach do Sejmu polskiego na tyle dojrzałości politycznej i uświadomienia narodowego, że zdołaliśmy najgodniejszego z pośród nas — dra Thona — mieć naszym reprezentantem w Sejmie. Mowca nawołuje do przezwyciężenia apatji i do solidarności, a wówczas i przy obecnych wyborach zwyciężymy (oklaski).

Pierwszy referent

Dyr. MOJŻESZ WIESENFELD

wywodzi m. in.: Czyż trzeba dziś jeszcze wyłuszczać nasz program przed wyborcami żydowskimi i wzywać ich do popierania naszych kandydatur? Czyż sytuacja zmieniła się w międzyczasie na lepsze, tak ażeby reprezentacja żydowska była już zbędna, lub czy też nasi dotychczasowi reprezentanci okazali się niezdolnymi do obrony naszych interesów i walki o nasze prawa?

Przychodzą teraz do Was ludzie i żądają od Was głosów w imię waszych interesów *gospodarczych*. Ale czyż nasze problemy gospodarcze nie są w istocie problemami ***specyficznie żydowskimi***? Przecież to myśmy wszystkie te organizacje stworzyli, z naszego ducha one powstały, ale ***wszystkie one mają tylko wówczas sens i rację bytu, jeśli stanowią ogniwo w całokształcie polityki żydowskiej i interesów żydowskich.***

Nasza polityka — to polityka *ogółu* żydowskiego, polityka reprezentująca interesy żydostwa *jako całości*. Wrogowie nasi z lewicy czynią z tego walny przeciw nam argument, ale my to uważamy za podwalinę i fundament naszej polityki.

Kto z nami walczy? Bund we wydanej właśnie odezwie mówi o „wyzyskiwaczach, kapitalistach i sjonistach". Sjonistów wymienia jednym tchem z wyzyskiwaczami kapitalistami. Cóż za nonsens i perfidja! Wszak nasi przedstawiciele sejmowi stali zawsze po ***stronie klasy pracującej i sfer ubogich*** (reforma agrarna, sprawa cechów, ustawa lokatorska, walka o prawo do pracy). Drugi nasz wróg, Aguda rolę swoją w polityce żydowskiej skończyła. Chcieliśmy ją wciągnąć w obręb polityki żydowskiej, nie posiada ona atoli ani charakteru politycznego, ani wytrzymałości ideowej do walki o prawa narodowe, ani wreszcie odpowiednich ludzi do pracy. Wystawiając śmieszne swe listy, asekuruje się równocześnie na listach nieżydowskich. Cóż to za „polityka"!

Nie obiecujemy cudów, obiecujemy tylko, że będziemy dalej stać wiernie na straży Waszych interesów. (Oklaski).

Drugi z kolei referent

Adw. Dr. SZYMON FELDBLUM

rozpoczyna swe, z wielką swadą i zapałem wygłoszone przemówienie od omówienia ostatniej sytuacji na froncie palestyńskim. Chmury zalegają horyzont żydowski. U nas w Polsce na ulicy żydowskiej panuje niewidziana dotąd nędza. Atmosfera polityczna również duszna. Ale chmury na nieboskłonie nie są wieczne. Przeminą one, jak tyle razy już przemijały, i znowu ukaże się słońce.

Dzisiaj stoimy przed wyborami do ciał ustawodawczych. Nasz program składa się z trzech słów: *samodzielna polityka żydowska*. W tych trzech słowach zawarta jest cała ideologja polityczna.

„Polityka" praktycznie biorąc — to walka o prawo, walka o nasze postulaty. Kartka wyborcza, to środek, zapomocą którego korzystamy z naszych praw. Jest to najcenniejszy skarb obywatela, umiejącego należycie ocenić swoje prawa obywatelskie. Gdybyśmy umieli na tę kartkę należycie spojrzeć, zobaczylibyśmy na niej ślady krwi przelanej przez najlepszych bojowników wolności o prawa ludowe.

Polityka *„żydowska"* — oznacza, że walczymy w obronie swych interesów pod własnym sztandarem, a nie pod obcemi firmami.

„Samodzielna" polityka żydowska — to znaczy, że nie zaprzedajemy się nikomu, że własnemi siłami walczymy o swe prawa.

Prowadzenie zwłaszcza w chwili obecnej innej polityki, a nie żydowskiej polityki samodzielnej, byłoby zbrodnią i zdradą wobec żydostwa, a *żadna* przytem zasługą wobec państwa. Biada Żydom, jeśli w tej walce, którą toczą ze sobą dwa obozy polskie o władzę w państwie, włożą swe palce między drzwi! Możemy, własną politykę prowadząc, zwyciężyć albo paść, ***ale nie wystawiamy przynajmniej Żydów na cięgi z obu stron. Ci, którzy w tej chwili łamią jednolity front żydowski popełniają zdradę i zbrodnię wobec najżywotniejszych interesów żydowskich.*** Kierując się swojemi prywatnemi i egoistycznemi motywami wystawiają społeczeństwo żydowskie na najgroźniejsze niebezpieczeństwo. Są to niebezpieczni szkodnicy, których należy w interesie żydostwa polskiego za wszelką cenę unieszkodliwić.

Jeśli zaś idzie o konkretne punkty naszego programu to głównem naszem zadaniem będzie w przyszłych ciałach ustawodawczych *walka o poprawę sytuacji gospodarczej*, a w szczególności ***o należytą reformę ustaw skarbowo-podatkowych.*** Będziemy w pierwszej linji żądać ***rozumnego i sprawiedliwego rozłożenia ciężarów podatkowych.*** Obecnie przedstawia się sytuacja tak dalece nienormalnie, że w państwie, którego ludność jest w 70 procentach rolnicza — handel i przemysł pokrywa 20 procent wszystkich podatkowych dochodów skarbowych. Z 32 procent podatków bezpośrednich, stanowiących dochody skarbowe za kwiecień, maj, czerwiec i lipiec br., wpłynęło tytułem podatku gruntowego 2 procent (na 100 procent dochodów skarbowych), podatku od nieruchomości 2 procent, ***podatku obrotowego 13 procent, dochodowego 13 proc.***, innych podatków 2 procent. Ludność rolnicza znajduje się wprawdzie również w ciężkiej sytuacji, z czego jednak nie wynika, aby normalny i zdrowy budżet mógł być w inny sposób pokrywany, jak na zasadzie sprawiedliwego rozłożenia ciężarów podatkowych na wszystkie warstwy ludności.

Jak dalece obecna sytuacja gospodarcza jest nienormalna i groźna wynika choćby z tego, że we wspomnianych wyżej czterech miesiącach wpłynęło do skarbu państwa 48 miljonów złotych, tytułem kar za zwłokę przy uiszczaniu podatków i danin, ale za to 100 miljonów złotych mniej tytułem wpływów skarbowych, aniżeli w tychsamych czterech miesiącach ubiegłego roku.

Nasi reprezentanci dołożą w tej mierze, podobnie, jak i w sejmach poprzednich, wszelkich starań, aby ustawy skarbowo-podatkowe uległy odpowiednim reformom.

Interesów ludności żydowskiej nikt zaś nie potrafi tak bronić, jak poseł żydowski.

Na czołowem miejscu naszej listy przedkładamy wam **najlepsze nazwisko żydowskie w Polsce, człowieka,** który cieszy się mirem także i wśród społeczeństwa polskiego. Słowa dra Thona cenione są nietylko w kołach żydowskich, ale i nieżydowskich bardzo wysoko. Nikt ze Żydów polskich nie cieszy się wśród swoich i obcych takim autorytetem, jak Ozjasz Thon. (Burzliwe oklaski).

* * *

Przewodniczący dr. Hilfstein odczytuje następ

pnie następującą rezolucję: Zgromadzenie ludowe krakowskich wyborców żydowskich, zebranych w sali Teatru Żydowskiego w dniu 26-go października 1930, po wysłuchaniu programowych referatów przedstawicieli Bloku Narodowo-Żydowskiego, uchwala przy wyborach do Sejmu i Senatu w dniu 16 i 23 listopada br. głosować solidarnie na listę nr. 14 z czołową kandydaturą dra Ozjasza Thona.

Rezolucja ta została, wśród burzliwego aplauzu, jednogłośnie przyjęta.

B. pos. Kwapiński przed sądem w Sosnowcu

(Telefonem od naszego korespondenta)

Sosnowiec 27. 10. (K) Dziś, o godzinie 2 popołudniu rozpoczęła się w tuteiszym sądzie okręgowym sensacyjna rozprawa przeciwko b. posłowi **Kwapińskiemu** (PPS). Trybunałowi przewodniczy wiceprezes sądu okręgowego w Sosnowcu **Klang**, wotują sędziowie **Sadkowski** i **Jankiewicz**, oskarża podprokurator **Dąbrowski**, bronią oskarżonego adwokaci **Berensohn** i **Rudziński** z Warszawy oraz adwokat **Krzemuski** z Sosnowca.

Akt oskarżenia zarzuca p. Kwapińskiemu, iż w grudniu ub. r. na wiecu w Domu Robotniczym w Olkuszu bardzo ostro krytykował działalność ówczesnego rządu, wzywając zebranych robotników do czynnej reakcji i maszerowania do miast, celem opanowania urzędów. Pozatem nawoływał oskarżony do zbrojnych wystąpień i wojny domowej. Akt oskarżenia zaznacza, iż w trakcie przemówienia p. Kwapińskiego doszło do burzliwych awantur i bójki wobec czego obecny na zgromadzeniu komisarz Hein zmuszony był wiec rozwiązać.

Po odczytaniu aktu oskarżenia przystąpiono do przesłuchania oskarżonego, który w krótkiem przemówieniu zaprzecza, jakoby nawoływał do rewolucji, zaznaczając, iż **jako długoletni konspirator nie uczyniłby tego w obecności policji mundurowej**. W przemówieniu swem krytykował jedynie **działalność ówczesnego rządu Świtalskiego**. Jeśli mówił o zamachu stanu **miał na myśli najście oficerów na Sejm**.

W tem miejscu przewodniczący zwraca uwagę na **niewłaściwość wyrażenia „najście oficerów"**, którzy przyszli jedynie, by złożyć **hołd marsz. Piłsudskiemu**.

Z kolei otwiera przewodniczący **postępowanie dowodowe**. Jako pierwszy zostaje przesłuchany główny świadek oskarżenia **komisarz P.P. Hein**, który m. in. zeznaje, iż w przemówieniu wzywał do rewolucji na dzień 5 grudnia 1929 w razie, gdyby sesja sejmowa została zamknięta. P. Kwapiński miał się ponadto wyrazić, że robotnicy mają w razie przewrotu zapewnione poparcie robotników angielskich i francuskich.

Adwokat Berensohn zapytuje świadka dlaczego nie wspominał o tych szczegółach u sędziego śledczego.

Przewodniczący: Człowiek nie jest płytą gramofonową.

Następnie zeznaje przodownik policji politycznej **Kotowicz**. W czasie jego zeznań obrona wykazuje, że zgromadzenie zostało zerwane przez Strzelców i członków frakcji rewolucyjnej.

Na szczególną uwagę zasługują zeznania dalszego świadka oskarżenia **Anyża**, który m. in. podaje, jakoby Kwapiński wzywał do **jednoczenia się z komunistami dla wspólnej walki z rządem**. Inny świadek oskarżenia podaje, że Kwapiński w mowie swej w Olkuszu miał się wyrazić, że rząd wydał 8 miljonów zł. na uzbrojenie frakcji rewolucyjnej. Dalsze zeznania świadków oskarżenia nie wnoszą nic nowego.

W godzinach wieczornych przystąpiono do przesłuchiwania świadków obrony, poczem rozpoczęły się wywody stron. Wyrok spodziewany jest późną nocą.

B. poseł Kwapiński, który przebywa w więzieniu mysłowickim pozostaje w gmachu sądowym pod strażą, korzysta jednak z dość znacznej swobody i mógł swobodnie porozumiewać się ze swymi obrońcami oraz z żoną, która przybyła z Warszawy. Warto zaznaczyć że adw. Berensohn bronił p. Kwapińskiego przed trybunałem wojennym rosyjskim w roku 1907, kiedy to Kwapiński skazany został na karę śmierci, którą następnie zamieniono na 10 lat katorgi.

Protest żydostwa południowo-afrykańskiego i australijskiego

Johannisburg 27. 10. ŻAT Odbyło się tu wielkie żydowskie zgromadzenie protestacyjne przeciwko ostatniej deklaracji rządu brytyjskiego. Uchwalona rezolucja stwierdza, że całe żydostwo afrykańskie solidaryzuje się z Żydami na całym świecie w akcji protestacyjnej przeciwko Białej Księdze.

* * *

Melbourne 27. 10. ŻAT. Federacja sjonistyczna w Australji wysłała do premjera Australji Scullina, który bierze obecnie udział w londyńskiej konferencji imperjalnej rezolucję z prośbą o przekazanie jej rządowi angielskiemu. Jako lojalni obywatele imperjum brytyjskiego — brzmi rezolucja — wyrażamy nasze najgłębsze ubolewanie z powodu zmiany stanowiska rządu brytyjskiego w sprawie odbudowy żydowskiej siedziby narodowej. Uważamy obecną Białą Księgę za pogwałcenie litery i ducha deklaracji Balfoura i złamanie przyrzeczeń udzielonych przez wszystkie rządy brytyjskie przy poparciu wszystkich stronnictw politycznych.

Ubiegłej soboty w całej Australji odbywały się masowe zebrania protestacyjne.

Wielka żydowska akcja społeczna w Londynie

Warszawa 27. 10. ŻAT Jutro odbędzie się w Londynie otwarcie kampanji na rzecz towarzystw Ort, Toz i Oze. Na otwarcie przybędzie z Berlina prof. Einstein, pozatem będą obecni Rotszyld, Herbert Samuel, Bernard Shaw i inni. Jutro o godz. 9·30 rano radjostacja londyńska transmitować będzie przemówienia na uroczystości otwarcia. W związku z tem na adres Rotszylda wysłano szereg depesz z poszczególnych oddziałów towarzystw.

Sukces Labour Party w Nowej Płd. Walji

Londyn 27. 10. (L) W Nowej Południowej Walji (Australja) odbyły się wczoraj wybory do parlamentu, które zakończyły się niezwykłym sukcesem Partji Pracy. Labour Party zdobyła w nowym parlamencie większość 18 głosów, podczas gdy w poprzednim parlamencie posiadała mniejszość 6 głosów.

Nowa organizacja kontrrewolucyjna wykryta przez G. P. U.

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Moskwa 27. 10. (R) GPU wykryło tajną organizację kontrrewolucyjną, występującą pod nazwą Partji przemysłowej. Organizatorzy organizacji, przeważnie inżynierowie, zostali aresztowani. Wedle oficjalnego komunikatu, organizacja dążyła do sztucznego wywołania kryzysu we wszystkich dziedzinach gospodarczych w celu sprowokowania interwencji zagranicznej w odpowiedniej chwili.

B. pos. Stroński i Komarnicki czynnie znieważeni w Wilnie

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa 27. 10. Sin. Wczoraj odbyły się w Wilnie dwa wielkie zebrania wyborcze zwołane przez Stronnictwo Narodowe. Po wiecu b. posłowie Stroński Zwierzyński i Komarnicki udali się na obiad do hotelu George'a. W pewnej chwili zawiadomiono ich, że jacyś dwaj panowie chcą się widzieć z p. Strońskim. Ten kazał ich poprosić. Gdy Stroński podszedł do drzwi, wówczas jeden z przybyłych podał mu list, w którym znajdował się pusty arkusz białego papieru. Gdy p. Stroński zapytał się, co to ma znaczyć, wówczas **przybyły uderzył p. Strońskiego w twarz. Na pomoc Strońskiemu podbiegli pp. Zwierzyński i Komarnicki. W trakcie szamotatania uderzono również p. Komarnickiego.** Policja wylegitymowała napastników. **Jeden z nich jest szoferem, a drugi robotnikiem.**

B. pos. Zerbe skazany na 6 miesięcy więzienia

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa 27. 10. Sin. Dziś odbyła się w Łodzi rozprawa przeciwko b. posłowi Zerbe (soc. niemiecki), oskarżonemu o wydalenie policji ze sprawozdawczego zgromadzenia poselskiego. **Zerbe został skazany na 6 miesięcy więzienia.**

B. pos. Kostrubała znowu w więzieniu

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa 27. 10. Sin. Sędzia śledczy sądu okręgowego w Zamościu postanowił zmienić środek zapobiegawczy zastosowany wobec b. posła Kostrubały (Wyzwolenie), oskarżonego o podburzanie na wiecu. Kostrubała, który dotychczas znajdował się na wolności za kaucją 500 zł. **został obecnie aresztowany i osadzony w więzieniu w Zamościu.**

Pogrzeb śp. por. Zaćwilichowskiego

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa 27. 10. Sin. Dziś odbył się pogrzeb por. Zaćwilichowskiego. Za konduktem pogrzebowym postępowali min. Beck, Zaleski, Matuszewski oraz cały szereg wyższych urzędników i przyjaciół zmarłego. Nad grobem przemawiali m. in. Zaleski i przedstawiciel prezydjum rady ministrów. W pogrzebie wziął również udział b. premjer Bartel.

Przeciwko szykanom prasowym

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa 27. 10. Sin. Wczoraj odbyło się posiedzenie zarządu Związku Syndykatów dziennikarskich, na którem powzięta została m. in. następująca rezolucja: Wobec notorycznych zarządzeń fiskalnych i administracyjnych grożących zanikiem całego szeregu warsztatów pracy dziennikarskiej, Zarząd związku syndykatów dziennikarzy polskich polecił wydziałowi wykonawczemu podjąć kroki, ewentualnie w porozumieniu ze Związkiem wydawców wobec odpowiednich czynników celem uchylenia lub złagodzenia tych zarządzeń.

Odczyty Żabotyńskiego zostały dozwolone

Warszawa 27. 10. ŻAT. Odczyt Żabotyńskiego odbędzie się w środę w sali cyrku warszawskiego. Jak się dowiadujemy władze administracyjne zezwoliły na odbywanie odczytów Żabotyńskiego w całym kraju.

Warszawa 27. 10. Sin. W Łukowie unieważniona została lista Centrolewu oraz Bloku narodowego tak, że z polskich list pozostała tam jedynie lista BB.

Rewolucja w Brazylji i jej charakter

(K) Zwycięsko właśnie ukończona rewolucja w Brazylji nie jest, jak wiadomo, sporadycznem wydarzeniem, lecz jest jednem ogniwem w łańcuchu rozwoju obejmującym całą południową Amerykę. Jeśli chcemy należycie się zorjentować w labiryncie tych ciągłych południowo-amerykańskich „rewolucyj", jeśli chcemy zrozumieć właściwy ich cel, musimy przedewszystkiem wyzwolić się z pod tyranji myślowych szablonów, do których nas przyzwyczaiła historja Europy. Dla nas rewolucja jest jakiemś romantycznem przeżyciem, jest wyzwoleniem albo ludów, albo też klas lub warstw społeczeństwa, które nie mają wpływu na państwo, szukają więc tą drogą możności wzięcia odpowiedzialności za swe losy na swe barki. Swego czasu dość popularną była myślowa zabawa doszukiwania się, czy rewolucje europejskie były koniecznością dziejową czy też były tylko rezultatem błędów i ślepoty władców, względnie klas posiadających władzę. Byli myśliciele, którzy starali się naprzykład wykazać, że można było uniknąć nietylko rewolucji francuskiej, ale i Rosja mogła pójść inną drogą. Dziś te koncepcje są już przebrzmiałe. Wiemy bowiem, że w historji ludzkości niema skoków, że rewolucja jest w swej istocie tylko przyspieszoną ewolucją, że tam gdzie niema wentyli bezpieczeństwa, wybuchają gwałtowne katastrofy.

Jeszcze ostrożniejszym musi się być w osądzaniu rewolucyj w południowej części kontynentu amerykańskiego, które epidemicznie przenoszą się z kraju do kraju. Ten ich właśnie epidemiczny charakter może nam posłużyć jako drogowskaz do zrozumienia, że mamy przed sobą, że tak powiemy, organiczną, stałą chorobę, która w ostatnim czasie przeszła tylko w stan ostrego zapalenia. To co się obecnie w amerykańskich republikach dzieje, jest tylko formą ewolucji, jaką państwa te przechodzą od czasu zrzucenia z siebie jarzma hiszpańskiego absolutyzmu.

Ludy południowej Ameryki, uzyskawszy wolność, wprowadziły u siebie, wzorując się na Stanach Zjednoczonych Północnej Ameryki, demokratyczne ich urządzenia. Jest jednak rzeczą zupełnie naturalną, że to co północnej Ameryce było organicznym rozwojem w południowej Ameryce stało się tylko szyldem, tylko maską, że nie wystarczy proklamowanie demokracji, by ona naprawdę zaistniała. Demokracja jako forma rządu jest tylko tam żywotna, gdzie wchodzi w krew i życie społeczeństw. Południ. Ameryka musiała i musi obecnie jeszcze rewolucjami, dyktaturami, powstaniami i rokoszami buntujących się generałów opłacić stawanie się i narastanie demokracji.

Najwyraźniej występuje to w Brazylji, w której przed 40 laty istniała jeszcze liberalna monarchja, gdzie z powodu rozległości terytorjum wewnętrznej konsolidacji kraju stanęła na przeszkodzie rywalizująca między sobą oligarchja.

Jeśli chcemy należycie zrozumieć stosunki w Brazylji, nie wolno nam, jak już powiedzieliśmy, przenosić tam naszych myślowych szablonów. Napozór wydawaćby się mogło, że walka między demokracją a absolutyzmem w Brazylji znalazła swój wyraz w rewolucji, ale jest to tylko mylne mniemanie, bo to co nazywamy demokracją, nie może mieć zastosowania do stosunków w Brazylji. Rządy obalonego prezydenta Washingtona Luiza nie były najgorsze. Prezydent Luiz objął w r. 1926 rządy po Bernardesie, który dzięki swemu bezwzględnemu kursowi mało był w Brazylji popularny. W całym kraju trwał stan oblężenia, kasy państwowe były próżne, a waluta spadała ze zastraszającą szybkością, w dodatku w południowej Brazylji wybuchła rewolta militarna. Luiz z niezwykłą energją zabrał się do uporządkowania stosunków. Zniósł stan oblężenia, zlikwidował powstanie w połudn. Brazylji, ogłosił amnestję dla przestępców politycznych, przeprowadził stosunkowo korzystną stabilizację waluty, i przeprowadził cały szereg reform w wewnętrznej administracji państwa. Jednej rzeczy tylko nie zrozumiał, że na swem wysokiem odpowiedzialnem stanowisku nie jest właściwie prezydentem popierającym głównie interesy jednego tylko kraju związkowego, lecz musi być naprawdę głową całego państwa. W Brazylji bowiem od dawna istniała rywalizacja między stanami Sao Paulo i Minas Geraes, z których pochodzili zmieniający się wciąż prezydentowie. Luiz, który sam nie ubiegał się o powtórny wybór na prezydenta, chciał koniecznie widzieć jako swego następcę Julja Prestesa, swego rodaka ze Sao Paulo i przeprowadził też jego wybór, ale przeprowadził w ten sposób, że kontrkandydat Prestesa, Geturio Wargas, pochodzący z Minas Geraes, mógł się słusznie uskarżać na pogwałcenie swobody wyborów. Trzeba bowiem wiedzieć, że w Sao Paulo koncentrują się interesy wielkich właścicieli plantacyj, którzy chcą władzę zatrzymać w swym ręku wbrew opozycji południowych i środkowych stanów Brazylji, gdzie dominujący wpływ ma niezamożna mieszanej krwi inteligencja tj. urzędnicy, oficerowie armji lądowej i marynarki. Walka o demokrację przybrała więc charakter walki przeciwko dyktaturze przeważnej części Stanów przeciwko hegemonji jednego tylko stanu tj. Sao Poulo.

Nie wynika z tego jednak, by można było przeoczyć wpływ ciężkiego kryzysu ekonomicznego, jaki przechodzi obecnie cały świat, oraz rolę Stanów Zjednoczonych Ameryki półn. Kapitał półn. Ameryki odgrywa dominującą rolę w połudn. Ameryce. W Meksyku i Peru nabył pola naftowe, na Kubie tytoń, w Chile saletrę, a w Brazylji inwestował około pół miljarda dolarów. Zrozumiałą więc jest rzeczą, że wszystkie te rewolucje w Ameryce południ. mają charakter reakcji przeciwko hegemonji północnej Ameryki.

Te „rewolucje" przypominają rewolty robotników przeciwko wprowadzeniu maszyn, jakie miały miejsce w pierwszej połowie ubiegłego stulecia. Jak wówczas gwałtowne strajki, połączone z demolowaniem maszyn, w niczem nie przyczyniły się do polepszenia klasy robotniczej, rewolucje w połudn. Ameryce nie wiele zdziałają. Są to błyskotliwe epizody, które nie zmienią sytuacji, albowiem nowe rządy nie będą mogły inaczej rządzić, jak ich poprzednicy. Wynika to jasno z oświadczenia rządu Stanów Zjednoczonych półn. Ameryki, który jeszcze onegdaj oświadczył, że uznaje tylko rząd Luiza i jego następcy Prestesa, a obecnie oświadczył, że uzna nowy rząd w Brazylji, o ile da gwarancje utrzymania „porządku i spokoju" w kraju. A junta militarna, która w Brazylji objęła rządy, ze swej strony oświadczyła, że nie zamierza w niczem naruszyć interesów obcych państw...

Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO

„Jutro pogoda"

Komedja w 3 aktach A. Hopwooda. — Przekład Ryszarda Ordyńskiego, reżyserja Jerzego Leszczyńskiego.

Przed 10 laty przywiózł p. Ryszard Ordyński z Ameryki do Polski głośną w Stanach Zjednoczonych bujdę Hopwooda, znanego autora „Słomianych wdowców" pt. „Jutro pogoda". Wystawiono tę komedję, której starczy oddechu na mały tylko skecz przed 8 czy 6 laty w Warszawie, a nasz ukochany gość grał w niej główną rolę. Ta amerykańska komedja, którą zresztą i w Krakowie już wystawiono, dużego powodzenia nie miała i dość prędko zeszła z repertuaru.

Nie trzeba się temu dziwić, wszak w Ameryce zawdzięczała ona główne swe powodzenie drugiemu aktowi, w którym na scenę wjeżdża wózek obładowany flaszkami rozmaitych postaci i zawartości. W suchej Ameryce sam widok alkoholu wprowadzić może w trans entuzjazmu nieszczęsnego obywatela, któremu prawa pozwalają upajać się tylko wodą sodową. My tutaj w Polsce uważamy alkohol za przedmiot codziennej konsumpcji i dlatego nie mamy wcale powodu entuzjazmowania się widokiem tak cudownego wózka. Pan Hopwood zrozumiał jednakowoż, że sam wózek nie wystarczy, dlatego dodał do niego mętną, jak przemycony alkohol i bałamutną, jak jego treść, filozofję małżeństwa. Zdaniem tego filozofa mąż, jeśli chce, by go żona kochała musi ją utrzymywać w stanie ciągłego napięcia. Nie żona, ale mąż musi wychodzić z domu, a żona nie powinna wiedzieć, gdzie mąż właściwie spędza wieczory poza domem. Każdy mąż powinien więc mieć swoją lożę mistyczną, albo też jeśli nie jest tak romantyczny, to przynajmniej łaźnię parową, do której się chroni przed monotonją małżeńskiego żywota. A jeśli tego nie czyni, dzieje się z nim tak, jak z bohaterem idjotycznej farsy p. Hopwooda, w której żona się nudzi, ponieważ mąż jest zbyt dla niej dobry i nie ma ani loży mistycznej, ani łaźni parowej. Przestaje się nudzić i zaczyna znowu męża kochać, gdy ten upił się, jak świnia w towarzystwie żony swego przyjaciela, który mu udzielił właśnie rady, by żonę intrygował jakaś mistyczna loża i który na miejscu właśnie poniósł karę, ponieważ żona przekonawszy się, że loża mistyczna nie jest lożą, postanawia odpłacić mu się pięknem za nadobne. Rzecz się kończy wcale nie tragicznie, obie pary małżeńskie się pogodziły, wszyscy są zadowoleni — publiczność bo ma przed sobą niewybredną, ale doskonale zagraną bujdę. — p. Jerzy Leszczyński dlatego, że ma sposobność do stworzenia już nie porywającego swym temperamentem i urodą typu, lecz bardziej już skomplikowanej charakterystycznej roli.

Rozumie się, że „clou" przedstawienia mieści się w drugim akcie, gdzie p. Leszczyński z niezwykłą maestrją oddać może wszystkie fazy przeistoczenia się pod wpływem alkoholu zwykłego filistra w śmiesznego pijusa. Publiczność trzyma się za boki, gdy p. Leszczyński wciąż wypowiada swoje sakramentalne „Lu!", a następnie w stanie bynajmniej nietrzeźwym kopie swoją partnerkę i wyprawia rozmaite figle. Wielcy artyści mają swoje kaprysy, dlaczegóż by więc p. Leszczyński nie mógł sobie pozwolić na zaprezentowanie nam najgłupszej bujdy pod słońcem, zwłaszcza jeśli rolę swoją naprawdę z cudownym gra humorem?

Wcale i to wcale na miejscu partnerką p. Leszczyńskiego była p. Kostecka, która na scenie doskonale się upiła. Rolę znudzonej małżonki ze znudzoną miną zagrała p. Bednarska, a miłym wychowawcą męża filistra był p. Hierowski jako mąż z „mistyczną lożą". Epizodzik filuternej pokojówki zupełnie dobrze zagrała p. Walewska, a p. Pawłowski również wywiązał się z roli gadatliwego kandydata na uwodziciela.

M. K.

Po wydaniu „Białej Księgi“

KTO ZAWINIŁ W WYDANIU „BIAŁEJ KSIĘGI“

Berliński „Vorwärts“ donosi, że wicekról Indyj, lord Irwin jest obecnie głównym obrońcą Arabów palestyńskich. Biała Księga jest tylko przygrywką do konferencji indyjskiej, która rozpoczyna się dnia 10 listopada, a w której weźmie udział także król angielski. Lord Irwin pragnie pozyskać na konferencji muzułmanów indyjskich, sytuacja w Indjach jest bowiem coraz trudniejsza. Bojkot przeciwko towarom angielskim trwa. Rząd przeprowadza w dalszym ciągu aresztowania.

KTO ODRZUCIŁ PROPOZYCJĘ W SPRAWIE ROKOWAŃ ARABSKO-ŻYDOWSKICH

Organ Labour Party „Daily Herald“ atakuje Baldwina, Chamberlaina i Amery'ego za list zwrócony przeciwko Białej Księdze i oświadcza, że list ten zawiera jeden faktyczny zarzut, iż rząd odrzucił propozycję prof. Weizmanna w sprawie rokowań arabsko-żydowskich. „Daily Herald“ twierdzi, że uczyniono próbę przeprowadzenia tego planu, ale próba się nie udała. *W odpowiedzi na ten artykuł oświadcza prez. Weizmann, że wiadomość „Daily Herald“ jest zupełnie fałszywa. Egzekutywa sjonistyczna zaproponowała rokowania arabsko-żydowskie, atoli rząd propozycję odrzucił.*

PRZED DYSKUSJĄ W PARLAMENCIE BRYTYJSKIM

Jak słychać, zanosi się na bardzo obszerną dyskusję w parlamencie brytyjskim w sprawie Białej Księgi. W Izbie gmin mają pierwsi w dyskusji zabrać głos Herbert Samuel i Amery, w Izbie lordów zabierze głos lord Reading. Podobno ośmiu mowców weźmie udział w dyskusji w obronie stanowiska żydowskiego. W dyskusji wygłosi również przemówienie w Izbie gmin MacDonald a w Izbie lordów — Passfield.

AKCJA 50 SENATORÓW AMERYKAŃSKICH

50 członków senatu amerykańskiego zwróciło się z listem do prez. Hoovera, by oświadczył rządowi angielskiemu, że i Ameryka uznała deklarację Balfoura i że rząd brytyjski nie realizuje tej deklaracji.

STANOWISKO ARABÓW

Wśród Arabów wywołała nowa deklaracja rządu brytyjskiego rozmaite komentarze. Zwolennicy Muftiego są niezadowoleni z deklaracji, uważając ją za niewystarczającą, natomiast „Felestin“, organ Egzekutywy arabskiej oświadcza, że nowa deklaracja oznacza faktycznie kres sjonizmu. Zdaniem tego organu, Arabowie powinni wziąć udział w nowym „parlamencie“, ponieważ rada ustawodawcza będzie się obecnie opierała, w przeciwieństwie do propozycji z roku 1922, na zgoła odmiennych podstawach.

PROTEST ŻYDÓW PALESTYŃSKICH

Bezpośrednio po ukazaniu się Białej Księgi odbył pułk. Kish godzinną konferencję z Wysokim Komisarzem Chancellorem. Przewodniczący Waad Leumi inż. Rutenberg złożył na ręce Chancellora protestującą deklarację Waad Leumi. Deklaracja ta zawiera m. in. następujący ustęp: „Nie mamy zaufania do administracji brytyjskiej, działającej na podstawie takiej deklaracji. *Nie weźniemy udziału, ani nie uznamy żadnej instytucji ustawodawczej wprowadzonej celem przeszkolenia w odbudowie naszego „kraju“.*

PRZECIWKO KAMPANJI ANTYBRYTYJSKIEJ

Prof. Weizman miał oświadczyć korespondentom pism amerykańskich, że wszelkie groźby zwrócone w związku z obecną sytuacją w sjoniźmie przeciwko Anglji mogą raczej sjonizmowi zaszkodzić niż pomóc. Jest rzeczą zrozumiałą, że amerykańscy sjoniści są skonsternowani z powodu nowej polityki rządu brytyjskiego, atoli należy przestrzec ich przed antybrytyjską kampanją. Rząd brytyjski zapowiedział politykę, którą uważamy za nieszczęśliwą. Nie znaczy to atoli, że parlament brytyjski albo naród brytyjski będzie podtrzymywał tę politykę.

KIEDY EGZEKUTYWA SJOŃSKA OTRZYMAŁA BIAŁĄ KSIĘGĘ?

Kopję Białej Księgi otrzymała Egzekutywa sjonistyczna 17 października równocześnie z listem uwiadamiającym, że Biała Księga nie wymaga odpowiedzi Agencji Żydowskiej. Kopja miała być trzymana w ścisłej tajemnicy i przed opublikowaniem ze strony rządu brytyjskiego nie wolno jej było ogłaszać. Biuro sjonistów—rewizjonistów donosi, że 17 bm. było w posiadaniu kopji Białej Księgi i zaproponowało współpracę Weizmannowi. Weizmann współpracę odrzucił.

POSTULATY REWIZJONISTÓW

Sjoniści-rewizjoniści wysunęli w związku ze sytuacją następujące postulaty: 1) Zwołanie Komitetu Akcyjnego Organizacji sjonistycznej. 2) Usunięcie dotychczasowej Egzekutywy, utworzenie tymczasowego komitetu dla kierowania sprawami sjonistycznemi do czasu wyboru nowej Egzekutywy, 4) zwołanie zwyczajnego (na podstawie wyborów) kongresu, 5) utworzenie specjalnego centralnego komitetu wyborczego celem kontrolowania wyborów na kongres, 6) utworzenie specjalnego funduszu przy tymczasowym komitecie dla kontynuowania pracy w Palestynie, 7) do czasu posiedzenia Komitetu Akcyjnego winna Egzekutywa sjonistyczna ograniczyć się do prac administracyjnych.

Odezwa Waad Haleumi

Jerozolima (ŻAT.) „Waad Haleumi“ uchwalił jednogłośnie ogłosić następującą odezwę:

Deklaracja rządu mandatowego pogwałciła przyrzeczenie historyczne, które naród brytyjski dał narodowi żydowskiemu. Deklaracja nie zawiera elementów konstruktywnych i zaprzepaszcza dzieło Żydowskiej Siedziby Narodowej które dotyczy całego narodu żydowskiego nie zaś wyłącznie Żydów palestyńskich.

Prawo budowania Żydowskiej Siedziby Narodowej potwierdzone zostało przez Ligę Narodów i Stany Zjednoczone oraz przez wszystkie rządy brytyjskie od czasu proklamowania deklaracji Balfoura. Przez swe zdobycze konstruktywne uświęcili Żydzi to prawo, które trwalsze jest od wszelkiej władzy nadużywanej przez jakikolwiek rząd.

Osiedle żydowskie w Palestynie nie weźmie udziału w żadnych instytucjach parlamentarnych, które mają na celu wstrzymanie budowy Siedziby Narodowej. Dobrobyt i postęp ludności arabskiej zależny jest w większym stopniu od imigracji żydowskiej i kolonizacji, niż od działalności administracji brytyjskiej. Uważamy naszą współpracę ze wszystkimi sąsiadami arabskimi jako najpewniejszą gwarancję dalszego dobrobytu i pokoju w kraju. Apelujemy do narodu angielskiego i do całej cywilizowanej ludzkości o przywrócenie naszych praw i wzywamy naród żydowski we wszystkich krajach, by stał wytrwale przy sjoniźmie.

MacDonald o „Białej Księdze“

PAT. donosi z Londynu. Odpowiadając na wystąpienie premjera unji południowo-afrykańskiej Smutsa, MacDonald oświadczył, że poglądy Smutsa opierają się na niekompletnych sprawozdaniach o deklaracji rządowej, która nie może być uważaną za odstąpienie od zasad deklaracji Balfoura. Pewne metody przyjęte w celu utworzenia ogniska żydowskiego w Palestynie, stwierdza MacDonald, narażały na niebezpieczeństwo ludność nieżydowską, wywołując wielkie zaniepokojenie i zmuszając Anglię do wypełniania podwójnych obowiązków, nałożonych przez mandat. W zakończeniu MacDonald stwierdza, że polityka rządowa nie przewiduje zawieszenia kolonizacji w wielu miejscowościach, które są już własnością żydowską, lecz stwierdza jeszcze raz zasadę, że imigracja żydowska w Palestynie nie powinna przekraczać możności gospodarczych kraju i jego zdolności absorbowania nowoprzybyłych.

„BIAŁA KSIĘGA“ PRZESŁANA DO LIGI NARODÓW

Rząd angielski nadesłał do Sekretarjatu Ligi Narodów Białą Księgę, dotyczącą polityki angielskiej w Palestynie. Księga ta zostanie przedstawiona członkom Rady Ligi Narodów oraz państwom zainteresowanym.

DZIEŃ POLITYCZNY

Nowa partja ukraińska

List otwarty metropolity Szeptyckiego.

Metropolita grecko-katolicki ks. arcybiskup Szeptycki zamieszcza w „Dile“ list otwarty, wzywający społeczeństwo ukraińskie do utworzenia nowej partji ukraińskiej pod nazwą **„Ukraiński Związek Katolicki“.**

List ten brzmi:

„Ciężkie czasy i nadchodząca jeszcze czarniejsza chmura zmusza nas do jeszcze ściślejszego organizowania się, niż dotychczas. Opierając się na bożej prawdzie we własnej silnej jedności bronić mamy tego, co nam wszystkim jest najdroższe i święte. Dlatego wzywamy i zachęcamy wszystkich katolików Ukraińców do zorganizowania związku katolickiego na podstawie następujących zasad: 1) Będziemy mocno trwać przy katolickiej wierze i moralności, a także i w politycznem życiu bronić będziemy tej wiary i moralności, 2) Wzmocnijmy posłuch dla cerkwi w sprawach wiary i moralności, 3) Uważamy rodzinę katolicką za podstawę narodu i na każdym kroku będziemy bronić jej praw, stojąc przy nierozerwalności węzła małżeńskiego oraz opierając się na chrześcijańskiem wychowaniu młodzieży we własnej szkole 4) Będziemy domagać się i bronić sprawiedliwości społecznej rozbudowy, społecznej ochrony włościan i wogóle wszystkich pracujących, a przedewszystkiem społecznie pokrzywdzonych, 5) W jedności, ładzie i karności zorganizowanej akcji, stojąc na gruncie lojalności w stosunku do państwa, którego jesteśmy obywatelami, będziemy poświęcać nasze siły, aby na wszystkich odcinkach narodowego i politycznego życia środkami prawnemi zdobywać dla naszego narodu coraz to większą oświatę, kulturę dobrobyt i prawa. Powszechny dobrobyt ukraińskiego narodu w chrześcijańskiem znaczeniu tego słowa, to cel do jakiego dążymy w politycznem życiu, 6) We wszystkich sprawach czynnej polityki, które nie dotykają nienaruszalności wiary katolickiej, moralności i wyżej podanych społecznych i narodowych zasad, pozostawiamy członkom naszego związku zupełną swobodę.

INFORMATOR WOJSKOWY

S. W. D. 75: Należy się zgłosić stosownie do wezwania, a za spóźnione stawiennictwo grozi Panu jedynie grzywna w drodze administracyjnej nałożyć się mająca. W razie usprawiedliwienia nie będzie Pan karany.

DZIAŁ GOSPODARCZY

P. Dewey wyjeżdża, ale będzie nadal doradcą finansowym rządu polskiego

Prasa ogłasza listy, jakie ostatnio wymienione zostały między doradcą finansowym Banku Polskiego p. Dewey'em, a ministrem skarbu p. Matuszewskim.

P. Dewey w liście z 1 września pisze między innemi:

„Plan stabilizacyjny przewiduje wybór Amerykanina do Rady Banku Polskiego na okres 3-letni. Tenże sam Amerykanin przez okres swego urzędowania miał pomagać i doradzać rządowi za pośrednictwem ministra Skarbu przy przedsięwzięciu rozmaitych środków przewidzianych w planie. Miałem zaszczyt być wybrany na wspomniany urząd; przybyłem do Polski i objąłem moje funkcje 20 listopada 1927 roku. Jeden z artykułów planu stabilizacyjnego wymaga od doradcy przygotowania sprawozdań kwartalnych, dotyczących postępu w zakresie wykonania poszczególnych punktów planu, które miały być ogłaszane przez Bank Polski.

Obecnie piszę moje końcowe sprawozdanie, które zostanie ogłoszone 20 listopada 1930 r. i które obszernie omawia kroki, podjęte celem realizacji planu.

W każdym razie pragnę p. ministra już naprzód poinformować, że jest mojem przekonaniem, iż rząd ściśle dopełnił wykonania planu, a poszczególne zarządzenia planu znajdują się w stadium wykonania, posuniętem do tego stopnia, że przedłużenie pobytu doradcy jest niepotrzebne. Mam przeto zaszczyt zawiadomić Pana, że złożę mój urząd i wyjadę z Polski 20 listopada 1930 roku".

W odpowiedzi z daty 6 września pisze min. Matuszewski między innemi:

„...Sądzę, podobnie jak Pan, że anormalne stosunki, panujące od lat dwóch na światowych rynkach pieniężnych, poprawiają się i że wolne kapitały amerykańskie będą mogły znaleźć w Polsce korzystne dla siebie warunki.

Współpracę Pana z rządem polskim w dziedzinie skierowania tych kapitałów na nasz rynek uważam za bardzo cenną i dlatego pozwalam sobie wyrazić prośbę, aby Pan zechciał, co pewien czas Polskę odwiedzać i po zbadaniu na miejscu sytuacji gospodarczej ogłaszać o niej krótkie sprawozdanie..."

Na to odpisał p. Dewey listem z 10 ub. m.:

„Przeczytałem list Pański z 6 września z uczuciem radości. Moje zainteresowanie w rozwoju gospodarczego życia Polski jest tak rzeczywiste, że w każdym razie byłbym kontynuował nadal moje stosunki tutaj i studja. Jednak móc je kontynuować w sposób, jaki Pan proponuje, nietylko ułatwi moją pracę, ale nada większą powagę wszelkim opinjom, jakie mi przyjdzie wyrazić. Czuję się wielce zaszczyconym Pańską propozycją, którą przyjmuję, aby po moim wyjeździe 20 listopada 1930 r. od czasu do czasu w miarę, jak okoliczności na to pozwolą, odwiedzać Polskę celem stwierdzenia poczynionych postępów i zbierania danych, które będę ujmował w formę krótkich sprawozdań, skierowanych do Pana Ministra albo do Banku Polskiego, zależnie od tego, jak się to później zdecyduje..."

Sytuacja na rynku akcyj i walut

Warszawa, 27 października.

Ruch na giełdzie akcyjnej

w końcu ubiegłego tygodnia nieco się ożywił, jednakże obroty były naogół wciąż jeszcze bardzo małe. W dziale akcyj bankowych dużem zainteresowaniem cieszył się Bank Polski, który zdołał swój kurs z poprzedniego tygodnia nieco poprawić. Sfery giełdowe nie liczą jednak na dalsze podniesienie się kursu tego papieru, ponieważ rozeszły się pogłoski, że instytucja emisyjna zamierza za rok 1930 wypłacić tylko 14 proc dywidendy wobec 20 proc. za r. 1929. Z papierów przemysłowych poszukiwane były Ostrowieckie, Starachowice, Lilpopy, Parowozy i Cukier, ale do większych tranzakcyj, wskutek słabej podaży materjału, nie dochodziło. Pożyczki państwowe były początkowo w zaniedbaniu, natomiast w końcu okresu sprawozdawczego zaczęły budzić większe zainteresowanie. Listy zastawne ziemskie i miejskie cieszyły się dość dobrym popytem. Notowano (pierwsza cyfra z 18-go, druga z 25-go października br.): akcje: Bank Polski 152.50 — 156.00, Częstocice 32.00 — 37.00, Cukier 33.00 — 35.00, Węgiel 36,50 — 36.50, Lilpop 23,00 — 22,25, Ostrowieckie 51,00 — 46.00, Starachowice 11,00, Parowozy 18,50 — 17,50, Rudzki 10,50, Haberbusch 106,50, Klucze 81,00, Borkowski 3.00; **papiery procentowe**: 5 proc. Poż. Konwersyjna 53,00 — 53,00, 4 proc Poż. Premjowa 101,00 — 102,50, 5 proc. Poż. Premjowa 58,00 — 55,25, 10 proc. Poż. Kolejowa 104,00, 3 proc. Poż. Budowlana 50,00 — 50,00, 6 proc. Poż. Dolarowa 78.00 — 76,00, 4 i pół proc. T. K. Z. 50,00 — 51,25, 5 proc T. K. m. Warszawy 55.50 — 55,25, 8 proc. T. K. m. Warszawy 71,25 — 70,75.

Po dużym spadku

polskich pożyczek państwowych na giełdzie nowojorskiej

o czem pisaliśmy w poprzedniem sprawozdaniu — nastąpiła w drugiej połowie bm. ogólna poprawa kursów tych papierów. W dniu 22 bm. notowano w New Yorku: 7 proc. Stabilizacyjną 78 3/8 proc., 8 proc. Poż. (dillonowską) 87 proc., 7 proc. Poż. m. Warszawy 65, 7 proc. Poż. Śląską 59 i pół proc., 6 proc. Poż. Dolarową 67 proc.

Dewizy New York

utrzymały się w tygodniu sprawozdawczym na poziomie 8,912, również kabel notowano bez zmiany 8,921, natomiast dolary obniżyły się w obrotach oficjalnych z 8,95 i pół na 8,93 i pół. Kursy dewiz europejskich kształtowały się w tranzakcjach giełdowych, względnie międzybankowych następująco: Bruksela 124,37, Amsterdam 359,24, Londyn za 1 L. 43,34, Paryż 35,01, Praga 26,44 i pół Zurych 173,23, Wiedeń 125,79, Medjolan 46,71, Berlin 212,49, Gdańsk 173,33, Belgrad 15,81, Bukareszt 5,30, Ryga 171,79

Na rynku prywatnym

popyt na dolary zmniejszył się, pomimo to jednak płacono za nie w dalszym ciągu 8,95 i pół. Tranzakcje rublami złotymi przeprowadzano na 4,77 i pół — 4,76 i pół, a czerwońcami sowieckiemi na 0,63 — 0,65 dol.

Obroty na giełdzie dewiz

utrzymywały się na dość wysokim poziomie. Całe zapotrzebowanie pokrywał prawie wyłącznie Bank Polski W drugiej dekadzie października, zapas dewiz zagranicznych Banku uległ dalszemu zmniejszeniu o 10 milj do kwoty 287 milj. zł., podczas gdy zapas kruszcu wzrósł nieznacznie o 24 tys. do 561,9 milj. Obie te pozycje, stanowiące pokrycie obiegu biletów bankowych i natychmiast płatnych zobowiązań, wyrażały się na dzień 20 października łącznie kwotą zł. 848,979.834. Pozycja pieniędzy i należności zagranicznych, niezaliczonych do pokrycia, wykazała wzrost o 2,8 milj. do 120,1 milj. zł. Portfel wekslowy uległ znacznej redukcji o 12 milj do 708,2 milj., natomiast pożyczki zastawowe wzrosły o 1,2 do 75,1 milj. zł.

Natychmiast płatne zobowiązania zwiększyły się o 21,4 milj do 227,3 milj., zaś obieg biletów bankowych zmniejszył się o 45,1 milj. do kwoty 1.291.327,100 zł., tak, że obie te pozycje wynosiły na 20 października łącznie złotych 1,518,702,796. Stosunek procentowy pokrycia obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku wyłącznie złotem wynosił 37 proc (na 10 października — 36,43 proc.), pokrycie kruszcowo- walutowe 55,90 proc. (55,69 proc.), a pokrycie złotem samego tylko obiegu biletów bankowych 43,52 proc. (42,04 proc.).

Ułatwienie dla ubiegających się o koncesje monopolowe

W ostatnim Nr. Dziennika urzędowego Ministerstwa Skarbu ogłoszony został okólnik departamentu akcyz i monopoli w sprawie zaświadczeń żądanych przez władze administracji ogólnej od osób ubiegających się o koncesje.

Okólnik, posiadający doniosłe znaczenie, brzmi:

Przy załatwianiu podań o koncesje monopolowe nienależycie udokumentowanych, niektóre Izby Skarbowe zwracają się z urzędu do władz administracji ogólnej o zaświadczenie obywatelstwa, przynależności, świadectwa moralności itd. Władze administracji ogólnej udzielają władzom skarbowym zaświadczeń bez ściągania od zainteresowanych petentów opłat stemplowych.

Celem uniknięcia ukrócenia w powyższy sposób przypadających Skarbowi Państwa należytości stemplowych Ministerstwo Skarbu zarządza, aby we wszystkich wypadkach, gdzie zachodzi potrzeba uzupełnienia podań o koncesje jakiemkolwiek zaświadczeniem Izby żądały tych zaświadczeń od petentów, a nie zwracały się o nie wprost do władz administracji ogólnej.

Ułatwienie polega na tem, że petenci będą w szybszym tempie mogli załatwiać formalności w związku z uzyskaniem koncesji.

Zagraniczne oferty na budowę dróg w Polsce

W dniu 24 bm wpłynęła do ministerstwa robót publicznych oferta od pewnego zagranicznego konsorcjum na wyasfaltowanie szosy z Warszawy do Radomia wzamian za udzielenie temu konsorcjum koncesji autobusowej na wyłączną eksploatację tej przestrzeni.

W związku z powyższem dowiadujemy się, że w ostatnim czasie wpłynęło do ministerstwa robót publicznych sporo tego rodzaju ofert na doprowadzenie do porządku dróg na różnych mniejszych lub większych odcinkach wzamian za udzielenie koncesyj autobusowych

Wszystkie powyższe oferty są narazie nierealne, gdyż przed załatwieniem ustawy autobusowej, udzielenie monopolu na wyłączną eksploatację ruchu autobusowego na pewnych odcinkach nie może nastąpić.

—o—

O ZWROT CEŁ PRZY EKSPORCIE MASZYN. Bielskie fabryki maszyn skarżą się na obecną metodę wstrzymywania dalszej rozbudowy systemu zwrotu ceł w eksporcie. Ostatnio odmówiono im zwrotu ceł przy eksporcie maszyn dla przemysłu cementowego oraz motorów elektrycznych.

O PRZYSPIESZENIE KOLAUDACJI ROBÓT PAŃSTWOWYCH. Sfery gospodarcze poruszyły w Ministerstwie Robót Publicznych m. in. sprawę przyśpieszenia kolaudacji robót, wykonywanych dla państwa i w związku z tem przyśpieszenia zapłaty za wykonane roboty, oraz szybszego zwrotu wadjów i kaucyj. Obecne kierownictwo Ministerstwa Robót Publicznych czyni wysiłki w kierunku uregulowania tych wszystkich spraw. Oczywiście, w danych warunkach budżetowych — wobec kompresyj miesięcznych budżetu — przyśpieszenie wypłat za dawniejsze roboty dokonywuje się za cenę wstrzymania, względnie zwolnienia tempa nowych robót.

BANK PARYSKI ZAWIESIŁ WYPŁATY. Bank Vasseur w Paryżu zawiesił wypłaty. Instytucja ta posiadała przeważnie oszczędności drobnych rentjerów.

RADJO

WTOREK, 28 PAŹDZIERNIKA.

Kraków (313) 11,40 Przegl. Prasy, PAT, 11,58 Sygnał czasu, Hejnał, 12,10 Gramof. 13,10 Kom. met. 15 Kom gosp. 15,50 „Z dziejów strajku szkolnego w Król. Polskiem", 16,15 Gramof 17,15 „Szlakiem praczłowieka" — wygł. Dr. F Burdecki, 17,45 Koncert, 18,45 Rozmait Komun. 19,10 Giełda roln. 19,25 Gramof 19,35 Dziennik radjowy, 19.55 Gram. 20,15 Pogadanka muzyczna, 20.30 Koncert muzyki duńskiej Filh Warsz Po koncercie Komunikaty.

Lwów (385,1) 11,40—24 p Kraków.

Katowice (408,7) 11,40, PAT, 11,58, Sygnał, Hejnał, 12,10 Gramof. 13,10 Kom. meteor 15 Kom. gosp., 15,50 Odczyt. 16.10 Dla dzieci. 16.25. Gramof. 17,15 Odczyt, 17,45 Koncert, 18.45 D. c. powieści, 19 Rozmait. 1915 Odczyt, 19,35 Dziennik prasowy, 19,55 Komun 20 Intermezzo muzyczne, 20,15 Pogadanka muzyczna, 20,30 Koncert duński Po koncercie komun.

Wiedeń (516.3) 12 Muz

Budapeszt (550) 9,15. 12,05, 20.50 Muz

Königswusterhausen (1635) 16,30 Muz

Nasz protest i nasza dalsza praca!

Deklaracja, uchwalona przez sjońskie Rady Partyjne zach. Małopolski i Śląska

Wspólna Konferencja Rad partyjnych Org. sjońskiej oraz Federacyj Sjonistycznych Mizrach i Hitachduth Zachodniej Małopolski i Śląska podnosi stanowczy protest przeciw ostatniej deklaracji rządu brytyjskiego, zawartej w t. zw. Białej Księdze, jakoteż przeciw orzeczeniu rzeczoznawcy, sir Hope Simpsona i odrzuca je z oburzeniem.

Rząd pp. MacDonalda i Passfielda pogwałcił brutalnie zasadnicze podstawy ideologji swego stronnictwa i niestety od pierwszej chwili objęcia steru deptał wyzwoleńczy i wolnościowy ruch narodu żydowskiego, zmierzający do odzyskania Erec Izrael. Nie możemy wierzyć, by ta polityka rządu Labour Party była w zgodzie z zapatrywaniami samej Labour Party angielskich warstw robotniczych i narodu angielskiego.

Rząd Labour Party pogwałcił w sposób cyniczny Deklarację Balfoura, w której nie kto inny, jak właśnie rząd Jego Król. Mości jako reprezentant narodu angielskiego, uroczyście wyraził całemu narodowi żydowskiemu życzliwość swą dla odbudowy siedziby narodowo-żydowskiej w Palestynie.

Rząd socjalistyczny p. MacDonalda, głoszący na każdym kroku idee rozbudowy Ligi Narodów, pogwałcił właśnie akt tejże Ligi, jakim jest mandat palestyński.

Cała kulturalna opinja świata zgodną jest w tem, że mandat palestyński powstał pod kątem widzenia przywrócenia rozproszonemu 16-miljonowemu narodowi jego żydowskiej prastarej Ojczyzny.

Niezliczone są głosy reprezentantów narodów i rządów państw, a także samej Wielkiej Brytanji, w których ten właśnie motyw naprawy krzywdy dziejowej, wyrządzonej jednemu z najstarszych narodów kulturalnych, był wysuwany jako chlubny sukces katastrofy światowej w r. 1914.

Oparty o tę sympatję świata, położył sjonizm w krótkim czasie bezprzykładnym w dziejach ludzkości wysiłkiem silne fundamenty pod przyszłą żydowską Erec Izrael, nikogo nie gwałcąc, nikomu praw nie odbierając.

Zwycięsko szedł sjonizm naprzód w swej pracy. Świat kulturalny coraz bardziej podziwiał nasze wysiłki. Obecny jednak rząd angielski pod wpływem chwilowej konjunktury politycznej przeszedł do porządku dziennego nad zobowiązaniami Anglji i usiłuje położyć tamę wielkiemu dziełu narodu żydowskiego. Koroną całego łańcucha krzywd, wyrządzonych przez rząd ten narodowi żydowskiemu, jest ostatnia „Biała Księga“.

Czynem tym postawił się rząd MacDonalda poza obrębem etyki i świętości zobowiązań międzynarodowych.

W obliczu tej straszliwej krzywdy, Konferencja oświadcza w obliczu świata uroczyście:

Naród żydowski, bez względu na warstwy i stronnictwa polityczne, związany jest nierozerwalną, wiekuistą, w Księdze Ksiąg utrwaloną łącznością z Erec Izrael. Niema tej siły, któraby zdołała więzy te rozerwać lub rozluźnić. Ucisk i przeszkody wzmogą tylko hart nasz i wytrwałość, spotęgują nasze wysiłki i złączą cały naród bez wyjątku w pracy jeszcze większej, niż dotąd, skoncentrują czujnie naszą pracę polityczną zgodnie ze związkiem historycznym Narodu żydowskiego z Erec Izrael, uznanym przez pięćdziesiąt i kilka państw, zrzeszonych w Lidze Narodów, abyśmy doszli do realizacji naszych praw.

Ślubujemy nie spocząć ani na chwilę, aż zdołamy chwilowy bieg wypadków politycznych skierować na drogę uszanowania prawa, zagwarantowanego nam uroczyście przez Ligę Narodów.

W tysiącletnich cierpieniach zahartowani, w niezliczonych próbach doświadczani, pomni naszej niepodległej przeszłości, nadal dzierżyć będziemy wysoko i dumnie chorągiew biało-niebieską z tarczą Dawida.

Wzywamy cały naród żydowski, naszą ukochaną, bezprzykładnie ofiarną młodzież, do wytrwania, hartu, pracy i gromadzenia sił na dalsze lepsze dni.

Mimo ciężkiego ciosu, pełni jesteśmy nieugiętej wiary w ostateczne zwycięstwo naszej sprawy.

Szesnasto-miljonowy Naród nie da się zgnieść i nie da się odwrócić żadną przemocą z drogi wyzwolenia.

A naszym braciom w Erec Izrael przesyłamy w tej poważnej godzinie wyrazy czci słowa otuchy i pozdrowienia. Niezadługo musi nadejść dzień, w którym nowe kadry, budujących konstruktywnie Erec Izrael dla Narodu, wesprą Wasze dzieło.

Złączeni jedną ideą, kuć będziemy przyszłość naszą, choćby przez gąszcz piętrzących się trudności i wieść ją ku wolności.

Po jednomyślnem uroczystem uchwaleniu po wyższej deklaracji, przyjęła konferencja Rad Partyjnych również jednomyślnie następujące

Wnioski

1. Konferencja proklamuje **dzień 2 listopada br.** jako dzień protestu w całej dzielnicy przeciw ostatniej deklaracji rządu bry'yjskiego i sprawozdaniu sir Simpsona i wzywa wszystkie organizacje lokalne do wspólnego zorganizowania zgromadzeń protestacyjnych we wszystkich miejscowościach.

2. Konferencja czyniąc zadość wezwaniu Waad Leumi, proklamuje na dzień 2 listopada br **wielką doraźną zbiórkę na rzecz Keren Kajemeth Leisrael**. Zbiórka ta ma być wyrazem potężnej manifestacji i głębokiego protestu i jako taka przynieść winna odpowiednią sumę. Wszyscy sjoniści winni wziąć osobisty udział w tej zbiórce i dołożyć wszelkich starań, by dała ona pożądany rezultat. Do jej dyspozycji tej akcji mają stanąć w pierwszym rzędzie osobistości czołowe i kierownicze ruchu. Jako pierwszy przykład i sygnał do akcji składa konferencja na miejscu pierwsze sto dolarów pod hasłem: „Na Białą Księgę odpowiadamy Złotą Księgą Narodu Żydowskiego!“

3. Konferencja wzywa prezydjum, by w obliczu obecnej sytuacji bezzwłocznie poczyniło kroki celem powołania do życia **centralnego Komitetu akcji obejmującej oficjalnych reprezentantów wszystkich kierunków sjońskich wszystkich dzielnic Polski.**

4. Konferencja wyraża życzenie, by **zjednoczony komitet sjonistyczny całej Polski poczynił kroki, aby utworzyć ogólno- narodowy front żydowski w obronie Palestyny i przeciw ostatnim zarządzeniom rządu brytyjskiego.**

5. Konferencja proklamuje **nową akcję na Keren Hajesod** w naszej dzielnicy i zwraca się **z apelem** do społeczeństwa żydowskiego, aby **spotęgowaniem** ofiar na Keren Hajesod udowodniło, nietylko słowem, ale i czynem pragnienie przeciwstawienia się zamachowi na nasze prawa.

6. Konferencja uchwala wznowić **akcję szeklową** wobec zwołanego kongresu pod **hasłem: 30.000 szekli w naszej dzielnicy za rok 5691 naszą odpowiedzią na deklarację rządu Mac Donalda!“**

7. Zgodnie z wezwaniem Egzekutywy **światowej** organizacji sjońskiej konferencja wzywa do składania złotego szekla (w kwocie 1 funta szt.) **na utworzenie funduszu politycznego światowej organizacji sjońskiej.**

8. Konferencja wzywa organizacje lokalne, by z całą energją przystąpiły **do wzmożonej pracy narodowo- uświadamiającej wśród wszystkich warstw społeczeństwa żydowskiego.**

9. Konferencja wzraca się do **Gmin żydowskich,** by podniosły uroczysty protest przeciw zamachowi obecnego rządu angielskiego na nasze prawa.

10. Konferencja poleca prezydjum, by w najbliższych dniach zainicjowało **wspólne zebrania młodzieży sjonistycznej wszystkich obozów,** we wszystkich miejscowościach, celem uświadomienia jej o znaczeniu obecnej chwili.

11. Konferencja wzywa prezydjum, by poczyniło kroki, aby w szkołach żydowskich wszelkiego typu nauczyciele w odpowiedni sposób przedstawili chwilę obecną na tle historji żydowskiej.

Protest gminy żydowskiej w Tarnowie

(Kor. wł.) Rada tarnowskiej Gminy żydowskiej uchwaliła na swem ostatniem posiedzeniu, na wniosek tow. dra Fischa, popartego przez p. dra Kleina, wystosować do Ligi Narodów protest przeciwko ostatnim zarządzeniom rządu angielskiego, godzącym w brutalny sposób w podstawowe prawa narodu żydowskiego do Erec Izrael.

Wniosek uchwalony został wszystkimi głosami, także Agudy, jedynie tylko przedstawiciel Bundu głosował przeciw wnioskowi.

List lorda Melchetta do Dra Weizmanna

Londyn. (ŻAT). Jak już donieśliśmy telegraficznie, lord Melchett wystosował do dr. Chaima Weizmanna list, w którym donosi mu o swej rezygnacji ze stanowiska przewodniczącego Rady Agencji Żydowskiej oraz przewodniczącego komitetu politycznego Agencji. Poniżej zamieszczamy dosłowne brzmienie tego listu:

Nieszczęśliwym zbiegiem okoliczności, nie byłem w stanie w ostatnim czasie wziąć udział w pracy związanej z Palestyną. Z pism dowiaduję się, iż Pan postanowił ustąpić ze stanowiska prezydenta Agencji Żydowskiej z powodu deklaracji ogłoszonej przez rząd angielski w sprawie polityki palestyńskiej. Mimo iż decyzja pańska jest wielkiej doniosłości, nie jestem bynajmniej zaskoczony postępowaniem Pana.

W ciągu naszej współpracy od r. 1921 zmierzaliśmy ustawicznie do naradzania **się z rządami i administracją palestyńską w duchu przyjaźni i współpracy** i ze szczerem i poważnem dążeniem **doprowadzenia działalności naszej drogą umiarkowania.** Na Pana spadł ciężar uzgodnienia szeregu kroków administracji mandatowej z polityką Żydowskiej Siedziby Narodowej i obrony rządu w niezliczonych wypadkach przeciwko skargom żydowskim. Pan podobnie jak i ja podporządkowaliśmy się stale rządowi celem zachowania pokoju. Premjer ministrów zapraszał nas ustawicznie na konferencje. Poczyniliśmy niezliczone sugestje o charakterze praktycznym. **Okazywaliśmy stale gotowość współpracy z Arabami, jeśli tylko poparta zostanie przez rząd. Szukano naszej rady, lecz zalecenia nasze były systematycznie ignorowane.**

Gdy Sir Simpson, **który nigdy przedtem nie był** w Palestynie, wydelegowany został do kraju z ukrytą misją, rząd nie naradzając się z nami, (którzy powołani zostali do tego na mocy art. 4 mandatu) **całkowicie wypatrzył i jasne zamierzenia mandatu palestyńskiego.** Jest, rozumie się rzeczą niemożliwą wyczerpująca argumentacja poprzez w liście interpretację mandatu. Komisja mandatowa wszakże jasno zdefinjowała czem jest odbudowa Żydowskiej Siedziby Narodowej i utworzenie instytucyj samorządowych. **Śmieszna trawestacja celów mandatu zawarta w deklaracji rządowej może być scharakteryzowana jedynie jako zniewaga dla żydostwa oraz jako uplanowane łżenie Komisji Mandatowej. Każdy wiersz dokumentu rządowego tchnie duchem potępienia i nienawiści i mimo, iż jak gdyby dla ironji zacytowano „Białą Księgę“ Winstona Churchilla, iż Żydzi przybywają do Palestyny w oparciu o prawo nie zaś z laski, to jednak jest rzeczą niemożliwą dowiedzieć się, jakie prawa przysługiwać będą Żydom (w i poza Palestyną) i czy im wogóle jakiekolwiek prawa przysługiwać będą.** Wydaje się niewiarygodny, do szaleństwa zuchwały sposób, w jaki rząd zdrugotał lojalne poparcie udzielane Wielkiej Brytanji i jej aljantom przez Żydów całego imperjum i na całym świecie i które wielką korzyścią było w okresie wielkiego kryzysu, który wywołał proklamowanie deklaracji Balfoura w r. 1917. Ile tysięcy żydowskich ochotników przybyło walczyć wraz z wojskiem brytyjskiem w krytycznym momencie w kampanji palestyńskiej? Ilu z nich poświęciło swe życie dla sprawy którą w szaleństwie swojem uważali za szczerą ofertę zbudowania Żydowskiej Siedziby Narodowej?

Jest to akt niewdzięczności i zdrady, który niema równego sobie, akt, który wykonany został przez rząd — wierzę, że **bez poparcia narodu** — w stosunku do łatwowiernego i udręczonego narodu, który wierzył, iż **zawinął do portu pod szeroką ochroną sztandaru brytyjskiego i słowa poręczenia brytyjskich mężów stanu. Zdumienie wzbudza jedynie bezczelność rządu, cytującego**

twierdzenie Komisji Mandatowej szczególnie po straszliwem potępieniu wyrzeczonem przez Komisję w sprawie prowadzenia zagadnień palestyńskich i po lichej obronie, przy pomocy której minister spraw zagranicznych usiłował osłabić potępienie.

Jeszcze słowo o mojem osobistem stanowisku. Gdy utworzona została Agencja Żydowska, zgodziłem się dzielić przewodnictwo rady i przewodniczyć komisji politycznej. W warunkach obecnych nie czuję się w stanie pełnić z korzyścią powyższe urzędy i ustępuję przeto, co proszę Pana przyjąć do wiadomości.

Oświadczenie Feliksa Warburga

w sprawie motywów rezygnacji

Nowy Jork. (ŻAT). W dalszym ciągu swego oświadczenia o przyczynach ustąpienia ze stanowiska przewodniczącego komitetu administracyjnego Agencji Żydowskiej pisze p. Feliks Warburg co następuje:

Rząd angielski udzielał mi zapewnień nie jako osobie prywatnej, lecz jako przewodniczącemu komitetu administracyjnego Agencji. Na mocy przepisów mandatu powołana jest Agencja Żydowska do pełnienia funkcji doradczych i współpracy celem poparcia i wzięcia udziału w rozwoju kraju. **Jasnem jest**, iż zgodnie z mandatem rząd winien naradzać się z Agencją Żydowską we wszystkich ważnych zagadnieniach. Agencja Żydowska jest upełnomocnionem i odpowiedzialnem ciałem reprezentującem interesy żydowskie wobec władzy mandatowej. Funkcja powyższa Agencji została potwierdzona przez rząd angielski w piśmie wystosowanem do rządu Stanów Zjednoczonych. Nie bacząc na to Agencja była systematycznie ignorowana i stawiana wobec faktów dokonanych. **Wbrew przepisom mandatu nie mieliśmy możliwości ujrzeć sprawozdania sir Simpsona przed ogłoszeniem.** Dotyczy to również deklaracji lorda Passfielda, która oznacza radykalny zwrot w polityce rządowej w Palestynie. **Przyrzeczenia, dane mi przez lorda Passfielda różnią się całkowicie od ogłoszonej obecnie deklaracji.**

Na osobiste zaproszenie lorda Passfielda przybyłem 22-go sierpnia do Londynu. W ciągu 2-godzinnej rozmowy upoważnił mnie lord Passfield do złożenia pewnych oświadczeń Komitetowi Administracyjnemu Agencji Żydowskiej na posiedzeniu egzekutywy w Berlinie, które miało się odbyć kilka dni potem. W świetle tych dokumentów, które ogłoszone zostały również przez lorda Passfielda widzę się ku mojemu ubolewaniu zmuszonym oświadczyć, że **wprowadzony zostałem w błąd. Wynurzenia lorda Passfielda przekształciły mnie w niewinną transmisję, która posłużyła do fałszywego informowania mych kolegów z Agencji Żydowskiej.** Opowiedziałem swym kolegom, iż wnioski rządowe zapowiedzą wydanie obligacji dla rozwoju rolnictwa w Palestynie na rzecz Arabów i Żydów przez komisję Trzech, która składać się będzie z Żyda, Araba i Anglika jako przewodniczącego. Obecnie jednak dowiaduję się, iż sugestja powyższa idzie w odmiennym kierunku, że finansowanie programu rolniczego jest dokonywane dla ludności arabskiej i opiera się w większej części na dochodach podatkowych w Palestynie ściąganych głównie z Żydów, którzy obciążani są nieproporcjonalnie wysoko. Dowiaduję się, że imigracja żydowska zostaje całkowicie zamknięta, zaś zakup ziemi powiązany z trudnościami, tak, iż nawet przy gotowości płacenia najwyższych cen za grunta tranzakcja będzie uniemożliwiona. Ci z pośród nas, którzy usiłowali poprzeć umiarkowane stanowisko w kwestji przyszłości i rozbudowy Palestyny, którzy zapewniali Arabów, iż nie dążymy do panowania nad nimi, że zasadą naszą jest „Leben und leben lassen" nie mogą obecnie nie doznać rozczarowania. Apelowałem do swoich towarzyszy, by wierzyli w dobre intencje rządu angielskiego. Brałem udział w przeprowadzaniu rozszerzonej Agencji Żydowskiej. **Inwestowałem w Palestynie przeszło miljon dolarów, żywiąc nadzieję, że również inni pójdą za moim przykładem.** Przekonałem najlepszych mężów o konieczności poparcia naszych wysiłków. Tacy mężowie, jak sędzia Brandeis i jego najbliżsi zobowiązali się do nieustannej pomocy: Czyniliśmy najlepsze co było w naszej możliwości, lecz po podobnych doświadczeniach dr. Weizman, który w swoim czasie okazał swój patrjotyzm angielski został złamany na duchu i zdrowiu i ustąpił.

Podwójnie ubolewając, zmuszony jestem ustąpić ze stanowiska przewodniczącego Komitetu Administracyjnego. Miałem całkowite prawo oprzeć się na oświadczeniach, udzielonych mi przez lorda Passfielda i rząd angielski. Przezemnie **wprowadzony został w błąd również naród żydowski.** Utrzymywać podobne stosunki jako przewodniczący Komitetu Administracyjnego jest dla mnie nadal rzeczą niemożliwą. Prosić będę, by podjęte zostały konieczne kroki celem utworzenia tymczasowego komitetu nadzwyczajnego, który kierować będzie sprawami Agencji Żydowskiej. Moje oddanie dla spraw żydowskich i dla Palestyny — kończy p. Feliks Warburg swe oświadczenie, nie zostały osłabione. W dalszym ciągu ze wszech sił popierać będę nasze dzieło. Sjoniści i niesjoniści zjednoczyli się dla rozwoju Palestyny w okresie nadziei i entuzjazmu. W obliczu tragicznego rozczarowania nastąpi dalsze zjednoczenie. Wierzymy w głębokie wewnętrzne poczucie sprawiedliwości narodu angielskiego i światłej opinji publicznej na całym świecie, która umożliwi nam przebrnięcie przez wszelkie trudności na które napotkaliśmy.

NA FRONCIE WYBORCZYM

Żydostwo Przemyśla głosuje na listę Nr. 14

Imponujące zebranie całego kupiectwa

Żywiołowy protest przeciwko deklaracji rządu angielskiego.

Przemyśl, 26 października

Dziś w niedzielę odbyło się we wielkim lokalu Stowarzyszenia Kupców pierwsze zgromadzenie przedwyborcze, zwołane przez komitet wyborczy bloku narodowo- żydowskiego. Sala i wszystkie przyboczne pokoje oraz przedsionek były formalnie natłoczone słuchaczami rekrutującymi się ze sfer kupieckich. Wiele osób odeszło nie mogąc dostać się do wnętrza.

W prezydjum zgromadzenia zasiedli: pp. Pinkas Lauterbach, Mateusz Mieses, przewodniczący Stow. Kupców i asesor miasta Dr Reichmann, Prezes Organizacji Sjońskiej i wiceburmistrz miasta Dr. D. Landau, Lipa Diamant i Adolf Neubort.

Jako pierwszy zabrał głos p. Dr. Reichmann. W pięknem przemówieniu przedstawił mowca wagę zbliżających się wyborów oraz żywotną konieczność społeczeństwa żydowskiego — tak ze względów zasadniczych jak i ze względu na specyficzną sytuację polityczną w państwie popierania własnej narodowo- żydowskiej listy. Nawiązując do ostatniego pociągnięcia Rządu angielskiego w Palestynie podkreśla, że dzisiejsze wybory będą potęgą manifestacją myśli narodowej, które ala logwe muszą odbić się dosadnem echem w całym **świecie a w szczególności Anglji, i spowodować odezwanie się sumienia świata.** Mowca zauważa, **że społeczeństwo żydowskie w Małopolsce, które** wyszkolone zostało w swej walce politycznej przez swych wodzów, jak bp. Leon Reich i Ozjasz Thon, również i 16 listopada złoży świadectwo swej dojrzałości politycznej.

W chwili gdy mowca wymienił nazwisko blp. Dra Reicha, wszyscy zebrani wstali z miejsc dla oddania hołdu pamięci przedwcześnie zgasłego Wodza.

Z kolei zabrał głos p. Dr Landau i w dosadnem przemówieniu uwypuklił jeszcze myśli przewodnie poprzedniego mowcy, a omawiając również ostatnie wydarzenia na forum palestyńskiem, nazywa dzisiejsze wybory niejako plebiscytem Narodu Żydowskiego, który przez swą konkwencję wykaże, że od jego ideałów narodowych nic go nie potrafi odstraszyć i że wyjdzie on zwycięsko także z ostatniej opresji.

Ważność nadchodzących wyborów z punktu widzenia gospodarczego przedewszystkiem, omówił w dłuższem przemówieniu P. Mateusz Mieses. Mowca przechodząc z kolei wszystkie bolączki naszego życia gospodarczego, jak podatek przemysłowy, sprawy patentów, spoczynku niedzielnego, etatyzmu, nadmiernych odsetek zwłoki od zaległości podatkowych, podatku lokatorskiego itp. maluje straszną pauperyzację społeczeństwa naszego. Uważa, że nikt poza posłami z listy narodowo żydowskiej, nie ma żadnego zainteresowania w poprawieniu naszej niedoli i nikt też nie ujmie się naszej krzywdy.

Przemówienia przyjęte zostały z wielkim aplausem i jednogłośnie uchwalono następującą rezolucję:

Zgromadzenie obywateli Żydów w Przemyślu odbyte w dniu 26. października br. w lokalu Stowarzyszenia Kupców postanawia jednomyślnie poprzeć w dniu wyborów listę bloku narod. żyd. Nr. 14. jako jedyną realną reprezentującą interesy całego społeczeństwa żydowskiego w Małopolsce listę żydowską.

Uchwalono również odpowiednią rezolucję protestacyjną przeciwko ostatniemu posunięciu rządu angielskiego.

Wkońcu p. Diamant scharakteryzował zalety p. Mateusza Miesesa, jako kandydata naszego okręgu zaznaczając, że posiada on wszelkie kwalifikacje reprezentowania społeczeństwa żydowskiego z ramienia bloku narodowo- żydowskiego, co też zostało z aplausem przyjęte.

Sytuacja wyborcza w Tarnowie

(Kor. wł.) W okręgu tarnowskim zgłoszono 9 list, w tem 5 polskich, 3 żydowskie i 1-ą ruską. Na trzy listy żydowskie wniesiono jedną ogólno- żydowską, a mianowicie: **Blok narodowo- żydowski w Małopolsce z b. posłem Drem Thonem na czele. Dalsze miejsca zajmują: adw. Dr Bulwa z Krakowa, inż. B. Zimmermann z Krakowa, prezes Stow. Kupców J. Heuman, wiceprezes Żyd. Gminy Wyznaniowej adw. Dr. S. Spann, prezes Mizrachi W. Goetzler i adw. Dr. J. Blech z Gorlic. Lista ta skupi** niewątpliwie, podobnie jak i przy poprzednich wyborach do Sejmu całą ludność żydowską. Pozostałe dwie listy mają charakter czysto demonstracyjny i mogą liczyć tylko na minimalną ilość głosów. Jedna z nich, to Blok lewicy socjalistycznej Bund i NSPP z p. H. Ehrlichem z Warszawy i inż. A. Reichem również z Warszawy na czele, a druga to Żydowsko- Robotniczy Komitet Wyborczy Poalej- Sjon z I. Loewem i A. Buksbaumem, obydwoma z Warszawy, na czele. Jak wiadomo przy ostatnich wyborach głosował blok „lewicy socjalistycznej" Bund na kandydata PPS-owskiego, a Poalej- Sjon uzyskał śmieszną wprost ilość głosów. Z list polskich ma największe szanse B. B. W. R. Na czele listy figuruje podsekretarz stanu w M. S. W. Br. Pieracki, dalsze miejsca zostały obsadzone przez b. posła księdza Dra Czuja, K. Jarosza, I. Starzyka, L. Patynę i in. Na liście Centrolewu figurują: b. poseł W. Witos, b. poseł J. Brodacki, b. poseł A. Ciołkosz, b. poseł H. Krzciuk i in. Jako trzecią polską listę należy wymienić Katolicki Blok Ludowy z J. Matyasikiem, Drem Cygą, St. Czuchnowskim i in. na czele. Czwarta lista to Grupa bezpartyjna obywateli obrony praw ludu pracującego z J. Stadnicką, a piąta to Jedność robotniczo- chłopska z W. Rożkiem z Warszawy i B. Szymańczykiem z Krakowa na czele. Została również wniesiona jedna lista ruska, a mianowicie Stronnictwo ludowe ruskie z P. Woźniakiem, jako naczelnym kandydatem

B. B. w Jaśle zaczyna od Żydów...

Z Jasła donoszą nam: Na wtorek, 28 bm. zwołał sekretarjat BBWR w Jaśle zgromadzenie przedwyborcze Żydów za zaproszeniami. Jest to pierwsze zgromadzenie BB. w naszym okręgu i jest rzeczą wielce charakterystyczną, że agitację za listą sanacji zaczyna się od Żydów. Dodać należy jeszcze, że sekretarjat BB w Jaśle prowadzi niejaki p. Bałuk, nauczyciel z Jeremówki, znany antysemita. Ludność żydowska pamięta dobrze fakt z r. 1920, kiedy ów pan Bałuk na posiedzeniu miejscowego Komitetu Obrony Państwa postawił wniosek o wydalenie z posiedzenia przybyłych reprezentantów Żydów, jako „wrogów państwa", za co spotkał się wówczas z należytą odprawą ze strony przedstawiciela Żydów dra Kaczkowskiego.

* * *

Jak donoszą ze Żmigrodu, przed kilku dniami przyjechał do miasteczka czołowy kandydat BBWR z okręgu jasielskiego p. dr. Duch w towarzystwie prezesa BB. z Jasła dra Schönborna. Prezesem BB. w Żmigrodzie jest osławiony Ozjasz Buchsbaum, znany macher wyborczy jeszcze z czasów austrjackich, śmieszna figura, nie umiejący nawet mówić po polsku. Zebranie przedwyborcze **odbyło się w sali Rady gminnej, gdyż p. Buch**

baumowi odmówiono sali szkolnej. Po zebraniu dr. Duch w towarzystwie dra Schönborna złożył wizytę tutejszemu rabinowi p. Simie Halberstamowi. Rabin był w niemałym kłopocie i musiał nasłuchać się niejednej cierpkiej uwagi zarówno od swych zwolenników, ja ki od przeciwników z powodu tych zaszczytnych odwiedzin, trzeba bowiem wiedzieć, że p. Schönborn jest — wychrztą. Tak to przekonał się p. rabin żmigrodzki, że nie łatwo jest stać się „działaczem“ politycznym, choćby w obozie prorządowym i to w nawet skromnej roli „dostawcy głosów“.

P. „prezes“ Buchsbaum ma znów niemały kłopot z tem, że burmistrz Żmigrodu p. Karciński jest kandydatem Chadecji, a więc wrogiem BBWR P. Buchsbaum, który zawsze wysługuje się burmistrzowi, musi teraz równocześnie mydlić oczy i jemu i sanacji...

W powodzi unieważnionych list

Jak już donosiliśmy, komisja okręgowa Nr. 42 na Kraków—powiat unieważniła listę „Centrolewu“, co stanowi pierwszorzędną sensację polityczną, gdyż zmienia gruntownie szanse wyborcze w tym okręgu, wybierającym 8 posłów. Prócz listy Centrolewu, unieważnionej na podstawie grafologa, który uznał nieautentyczność 40 podpisów na ogólną ilość 81 podpisów wyborców, unieważniono jeszcze w tym okręgu listy: Poalej Sjonu, PPS lewicy, Jedności Robotniczo- Chłopskiej, Związku włościan i „Armji Pracy“. Wobec tego masowego unieważnienia list staną w okręgu tym do walki o 8 mandatów tylko 4 listy: BBWR., endecji, Bloku narodowo- żydowskiego i Bundu. Do omówienia naszych szans wyborczych w tym okręgu, obejmującym powiaty o licznej ludności żydowskiej (Chrzanów, Oświęcim, Olkusz, Miechów) jeszcze wrócimy.

W JAKI SPOSÓB UNIEWAŻNIONA ZOSTAŁA LISTA CENTROLEWU NA KRAKÓW—POWIAT?

Jak donosi „Naprzód“ w wydaniu nadzwyczajnem, na posiedzeniu Okr. Komisji wyborczej Nr 42 przewodniczący wiceprezes Sądu Matakiewicz przy omawianiu listy Centrolewu podniósł na wstępie, że na pierwszy rzut oka wydała mu się wielka ilość podpisów na tej liście nieautentyczna. Wobec tego p. Matakiewicz uznał za stosowne zasięgnąć opinji grafologa dra Żupnika, który wydał orzeczenie, **że z 81 podpisów na liście jest 40 podpisów nieautentycznych.**

Przedstawiciel PPS w komisji dr. Ringelheim żądał, aby Komisja przeszła do porządku dziennego nad podniesionemi przez przewodniczącego i grafologa wątpliwościami co do autentyczności podpisów, albowiem jest rzeczą notoryczną, że stronnictwa Centrolewu, w szczególności PPS, która przy poprzednich wyborach zdobyła 4 mandaty poselskie, a której czołowym kandydatem jest leader potężnej opozycji sejmowej marszałek Daszyński, posiadają ogromną ilość zwolenników, tak, że niewątpliwą jest rzeczą, iż 50 podpisów w tym okręgu zebrały. Przepis art. 45 ord. wyb., mający na celu wykluczenie z walki wyborczej list improwizowanych przez jednostki, nie może być stosowany w sposób małostkowy jako szykana przeciw stronnictwu opozycyjnemu. Komisja ośmieszyłaby się nietylko wobec Polski ale wobec całej Europy, gdyby listę marszałka Daszyńskiego, jednego z najpopularniejszych polityków w Polsce unieważniła z powodu „braku poparcia przez 50 wyborców“. Na wypadek odrzucenia tego wniosku wnosi dr. Ringelheim o przesłuchanie przez właściwe sądy powiatowe tych wyborców, których podpisy na liście zostały zakwestjonowane, gdyż jak długo ten dowód jest możliwy, dowód grafologiczny, z natury rzeczy wielce problematyczny, nie przedstawia żadnej wartości. O ileby Komisja także i ten wniosek odrzuciła, wnosi o przesłuchanie drugiego znawcy sądowego prof. Króla, a to zgodnie ze starą praktyką sądów, które zawsze przesłuchują dwóch znawców.

Wszystkie te wnioski dra Ringelheima zostały większością głosów (3 na 1, wzgl. 2 na 1 przy 1-ym wstrzymującym się od głosowania) odrzucone, poczem uchwalono na wniosek wiceprezydenta miasta Krakowa dra Wielgusa i p. Kochanowskiego, nauczyciela z Kocmyrzowa, głosami obu wnioskodawców, a przeciw głosowi dra Ringelheima, przy wstrzymaniu się od głosu czwartego członka komisji p. Bieronia, wójta z Krzesławic, **unieważnić listę Centrolewu.**

Przeciw uchwale tej wnoszą pokrzywdzeni wyborcy protest do Sądu Najwyższego. Tymczasem jednak b. posłowie Kwapiński i Nosal, kandydujący tylko w tym okręgu, pozbawieni zostali niemal-że pewnych mandatów.

• • •

Z całego szeregu okręgów nadchodzą dalsze wiadomości o unieważnieniu różnych list wyborczych. I tak w m. Łodzi unieważniono listę endecką i monarchistyczną. Zatwierdzono natomiast 5 list żydowskich: sjonistyczną (z Niemcami, agudowską, folkistyczną, poalej sjońską i bundowską. Pełnomocnik listy Agudy złożył skargę przeciwko pełnomocnikom listy sjonistycznej, domagając się unieważnienia nazwy „Bloku obrony praw narodowości żydowskiej w Polsce“, motywując to tem, że na liście tej figurują Niemcy Komisja po długich debatach sprzeciw ten odrzuciła, uważając, że Aguda protestem swym zamierza jedynie zaszkodzić sjonistom, ilcząc na to, że w wypadku zmienienia nazwy bloku sjonistycznego, lista ta nie będzie mogła być przyłączona do listy państwowej.

Prócz powyższych list zatwierdzono listy BB, frakcji PPS, Centrolewu, Chadecji i kilka komunistycznych. Ogółem więc staje w Łodzi do walki wyborczej aż 15 ważnych list, w tem 6 komunistycznych wzgl. komunizujących.

W okręgu wyborczym Łomża unieważnione zostały 3 listy żydowskie: sjonistyczna, agudowska i poalej- sjonistyczna Z list żydowskich uznana została za ważną jedynie lista Bundu. Unieważniono także listę komunistyczną

• • •

W Grodnie unieważniona została lista Centrolewu.

WYROKI

Dnia 24 bm. odbyła się przed sądem okręgowym w Kaliszu rozprawa przeciwko b. posłowi Domagale ze Stronnictwa Chłopskiego, oskarżonemu o zniewagę przedstawiciela starostwa na wiecu w Wieluniu oraz o podżeganie do nieusłuchania wezwania policji do rozejścia się, skierowanego do uczestników wiecu. Sąd okręgowy skazał b. posła Domagałę na karę 1-miesięcznego aresztu.

Sąd powiatowy w Krynkach pow. bielskiego skazał na 3 miesiące więzienia Edwarda Hryniewicza, sekretarza powiatowego komitetu wyborczego PPS (CKW) w Hajnówce za wygłaszanie przemówień o treści podburzająco- antypaństwowej.

WIADOMOSCI Z KRAJU

POMNIK MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO NA SKRZYŻOWANIU TRZECH GRANIC

W Wiżajnach na styku 3-ch granic, polskiej, litewskiej i niemieckiej, odsłonięto pomnik Marszałka Piłsudskiego. Pomnik został ufundowany przez żołnierzy KOP-u i okoliczną ludność Na uroczystości odsłonięcia pomnika byli obecni przedstawiciele władz, oddziały stacjonowanych w pobliżu wojsk oraz miejscowa ludność. Uroczystości tej przyglądała się tłumnie ludność z terenu niemieckiego i litewskiego.

NOMINACJE NA STANOWISKACH DOWÓDCÓW DYWIZJI

Podpisane zostały nominacje: pułk. dypl. dr. Bolesława Wieniawy Długoszowskiego na stanowisko dowódcy 1 brygady kawalerji i zastępcy dowódcy dywizji; pułk. dypl. Stefana Strzemieńskiego na stanowisko dowódcy garnizonu warszawskiego; pułk. dypl. Stanisława Skwarczyńskiego na stanowisko dowódcy 1 dyw. piechoty legjonów; pułk. dypl. Władysława Bortnowskiego na stanowisko dowódcy III dyw piechoty; pułk. dypl. Franciszka Włada, na stanowisko dowódcy XIV. dyw. piechoty.

ZGON WYBITNEGO HISTORYKA POLSKIEGO

W nocy z soboty na niedzielę zmarł we Lwowie znakomity historyk polski, honorowy profesor uniwersytetu lwowskiego, dr. Ludwik Finkel. Zmarły należał do najwybitniejszych współczesnych historyków polskich. Był on autorem pomnikowej trzechtomowej „Bibljografji Historji Polskiej“ i wielu rozpraw historycznych

SKANDAL ANTYSEMICKI W TEATRZE WARSZAWSKIM

W Teatrze „Letnim“ w Warszawie odbyła się w ubiegły piątek premjera jakiejś farsy pióra Stefana Kiedrzyńskiego. Bohaterem tej farsy jest Amerykanin, Żyd z Polski, który występuje w roli handlarza żywym towarem. Farsa zawiera wiele oszczerstw i uogólnień zwróconych przeciwko Żydom. Sfery żydowskie wszczęły akcję przeciwko farsie Kiedrzyńskiego, granej na scenie miejskiej, a więc w dużej mierze utrzymywanej za pieniądze podatników żydowskich.

11 LAT WIĘZIENIA ZA SZPIEGOSTWO

Przed sądem okręgowym w Grudziądzu odbyła się rozprawa przeciw Brunonowi Fude, oskarżonemu o uprawianie szpiegostwa na rzecz jednego z państw ościennych Po całodziennej rozprawie przy drzwiach zamkniętych zapadł wyrok, mocą którego Fude skazany został na 11 lat ciężkiego **więzienia, 10 lat utraty praw obywatelskich oraz na grzywnę w sumie 50.000 zł, ponadto na poniesie nie kosztów sądowych.** Przewód sądowy wykazał, że oskarżony Fude był agentem jednego z państw ościennych, dla którego zbierał i zdradzał mu tajemnice, dotyczące sił zbrojnych państwa.

28 MILJONÓW PRZEGRYWAJĄ POLACY CO ROKU W KASYNIE GRY W SOPOTACH

Zarząd towarzystwa kasyna gry w Sopotach wykazał w roku 1928 zysk w sumie 32 miljonów guldenów gdańsk., tj. 55 milj. złotych Wobec tego, że przeszło 50 proc. ogólnej liczby cudzoziemców, przebywających w Sopotach i uczęszczających do kasyna gry stanowią Polacy, należy przypuszczać, że conajmniej połowa zysków, osiągniętych przez kasyno sopockie w r. 1928 czyli około 23 milj. pochodzi od obywateli polskich.

TRAGEDJA MAŁŻEŃSKA W SAMBORZE

W nocy z piątku na sobotę rozegrała się w Samborze niezwykła tragedja małżeńska. Starszy asystent kolejowy Sochacki Franciszek, zamieszkały w Sąsiadowicach pow. Sambor, usiłował zamordować żonę swą Walerję. Z niewytłumaczonych dotychczas przyczyn **zadał żonie cztery cięcia siekierą. Życiu Sochackiej nie grozi niebezpieczeństwo. Wskutek upływu krwi utraciła mowę** Natychmiast po dokonaniu morderczego czynu, usiłował Sochacki pozbawić się życia. Poderżnął sobie w tym celu brzytwą gardło Krtani jednak nie naruszył. Widząc, że w ten sposób nie pozbawi się **życia, strzelił sobie pod brodę z nabitej śrutem dubeltówki, okaleczając sobie w okropny sposób całą twarz. Denata w stanie groźnym odwieziono do szpitala w Samborze.**

Mężczyzna, który urodził...

Zdarzył się cud, który przewyższa chyba dotychczasowe cudy świata: oto znalazł się mężczyzna, który urodził dziecko. Był to całkiem normalny mężczyzna, a jednak urodził dziecko. „Japan Times“ donosi o tym wypadku Bohaterem jest 20 lat liczący student japoński, który już od lat odczuwał dziwne boleści, a lekarze nie mogli wpaść na ich wytłumaczenie. Przed 4 tygodniami zgłosił się do doktora Satosa, naczelnego lekarza szpitala Czerwonego Krzyża w Yamaguhi. Profesor Satos zdecydował się na operację. Ku zdziwieniu wszystkich okazało się, że w brzuchu pacjenta spoczywał całkiem regularnie embrion, nieżywy wprawdzie, ale niczem się nie różniący od typowego noworodka. Noworodek miał normalną długość i okazywał już usta, oczy, zęby, włosy, skórę, kości i muszkuły. Operator był tak zdumiony, że omal zapomniał o pacjencie, ale operację szczęśliwie przeprowadził.

Zastanawiają się obecnie nad rozwiązaniem tej zagadki Najbardziej prawdopodobną jest hipoteza, że chodzi tu o bliźniaka, który zrósł się z ciałem młodego studenta. Wedle tej hipotezy musi być więc noworodek tak stary, jak student i tylko bliżej niewyjaśnioną drogą nie ujrzał przed 20 laty światła dziennego, lecz dostał się do ciała swego brata.

REPERTUAR KINOTEATRÓW:

APOLLO: „Walc miłości“.
SZTUKA: „Rewja Hollywoodu“
WANDA: „Kobieta, która cię nigdy nie zapomni“
UCIECHA: „Król żebraków“.

TEATRY ŚWIETLNE I DŹWIĘKOWE

CORSO: „Iwonka“ (w głównej roli Jadwiga Smosarska i Józef Węgrzyn).
WARSZAWA: „Aby żyć“ (Charlie Chaplin).

KRONIKA

Wschód słońca	Październik	Zachód słońca
6. m. 23	28	4. m. 16
	Wtorek	
	6 Marcheszwan 5691	

Godziny ordynacyjne w TOZ-ie

Poradnia przeciwgruźlicza dla dorosłych otwarta **jest** w poniedziałki, czwartki i soboty od 5 do 7 wieczór;

porada przeciwgruźlicza dla dzieci — we wtorki i środy od 4 do 6 popoł.;

poradnia przeciwreumatyczna została przeniesiona do lokalu przy ul. Smoczej (róg ul. Koletek), gdzie mieści się również **poradnia dla niemowląt.**

W najbliższym czasie zostanie uruchomiony po przerwie wakacyjnej **gabinet lamp kwarcowych i nowo-zorganizowana poradnia dla ciężarnych.**

* * *

Zaznacza się przytem, że lekarze prywatni, celem łatwiejszego rozpoznania gruźlicy we wczesnych okresach mogą kierować swych niezamożnych chorych do poradni przeciwgruźliczej dla badań pomocniczych, jak prześwietlenie Roentgenem i badanie plwociny, poczem pacjenc wracają z odpowiedzią do swego lekarza. Lekarze mogą również zażądać od poradni przeciwgruźliczej opieki społecznej nad rodziną, w której stwierdzili otwartą gruźlicę (pouczenie przez hygjenistkę, dostarczanie spluwaczek itp.).

Przeciw nadmiernym zwalnianiom urzędników od zajęć z powodu choroby

Ministerstwo spraw wewnętrznych poruszyło w okólniku do wojewodów sprawę zbyt pobłażliwych opinij lekarskich o stanie zdrowia funkcjonarjuszy państwowych, zgłaszających się do lekarzy urzędowych i umówionych do leczenia funkcjonarjuszy państwowych. Zdarza się, że funkcjonarjusz pod najbłahszym pozorem rzekomej choroby zgłasza się do lekarza urzędowego, względnie umówionego i uzyskuje kilkudniowe zwolnienie od zajęć. Ministerstwo spraw wewn. poleca wojewodom zwrócić uwagę podległym lekarzom urzędowym na racjonalne i zgodne z interesami państwa traktowanie tej sprawy i stawianie wniosków o urlopy tylko w razie istotnej choroby. Urzędników zaś kompletnie chorych, których stan zdrowia nie rokuje nadziei takiej poprawy, by mogli wrócić do służby, należy jak najwcześniej przedstawiać na komisję emerytalną.

Emigranci w wieku poborowym

Paszporty emigracyjne mogą być wydawane emigrantom, podlegającym obowiązkowi wojskowemu jedynie po okazaniu zaświadczenia, stwierdzającego konieczność wyjazdu. Na podstawie specjalnego porozumienia minist. spraw wojskowych i minist. spraw wewn., bezwzględna konieczność emigracji może być udowodniona zaświadczeniem urzędu emigracyjnego lub państwowego urzędu pośrednictwa pracy, a także może być stwierdzona w drodze dochodzenia policyjnego.

W sprawach powyższych ministerstwo spraw wewn. wydało okólnik, w którym prosi wojewodów o udzielenie podległym władzom szczegółowych instrukcyj oraz pozostawienie władzom administracji ogólnej swobodnej oceny warunków w każdym indywidualnym przypadku wyjazdu za granicę w celach zarobkowych, jednak pod kątem widzenia żywotnych interesów ludności. Również wydano rozporządzenie, ułatwiające reemigrantom stosunek do władz wojskowych, a mianowicie: reemigranci, którzy podczas poboru przebywali legalnie zagranicą na emigracji czasowej, po powrocie do kraju nie mogą być uważani za uchylających się od służby wojskowej, w szczególności nie można względem nich zastosować żadnych sankcyj karnych.

—o—

— **NOCNY DYŻUR APTEK.** Dziś w nocy z wtorku na środę mają dyżur apteki: Rynek 13, ul. Retoryka 1, Lubicz 7, Stradomska 6, Karmelicka 9, i Kalwaryjska 27.

— **OBCHÓD ROCZNICY OSWOBODZENIA KRAKOWA** z pod zaboru austrjackiego odbędzie się w piątek, dnia 31 bm. wedle następującego programu: Po nabożeństwie w kościele Marjackim o godz. 11-tej pochód przed główną strażnicę wojskową. Tu przemówi prezes Związku uczestników oswobodzenia Krakowa dyr. Pachoński, poczem nastąpi uroczysta zmiana warty.

— **WOJEWÓDZKI KOMITET „MIESIĄCA POMORZA"** w Krakowie zwraca się do społeczeństwa Ziemi Krakowskiej z gorącem wezwaniem, by solidarnie i karnie poparło jego akcję w czasie od 16 listopada do 16 grudnia br. Chodzi o poparcie inicjatywy Związku Obrony Kresów Zachodnich — zakupu hydroplanów bojowych dla naszej marynarki wojennej.

— **Z KOMITETU WYBORCZEGO KOBIET ŻYDOWSKICH.** Dziś we wtorek o g. 7-mej wiecz. odbędzie się w lokalu WIZA Rynek gl. 29, I p. pierwsze zebranie obywatelskiego komitetu wyborczego kobiet. Na porządku dziennym: Wybory a kobieta.

— **Z BURSY RĘKODZIELNICZEJ SIERÓT ŻYDOWSKICH** (Podbrzezie 6). Jutro odbędzie się zbiórka uliczna na rzecz Rękodzielniczej Bursy Sierót Żyd. Podbrzezie 6, założonej przez blp. Różę Rockową. Instytucja ta znana ze swej chlubnej działalności na polu nad osieroconą żydowską młodzieżą rękodzielniczą rozbudowana ostatnio i zaopatrzona w nowoczesne urządzenia higjeniczne, już w najbliższym czasie przyjmie 20-tu nowych wychowanków, by im zapewnić opiekę moralną i materjalną, oraz dać możność do wyuczenia się odpowiedniego zawodu. Społeczeństwo żydowskie Krakowa niewątpliwie nie poskąpi datków na opiekę nad osieroconą młodzieżą żydowską.

— **FORMULARZE NA PODANIA DO KASY CHORYCH.** Kasa Chorych w Krakowie podaje do wiadomości, że z dniem 1 listopada br. wprowadza formularze na podania o zasiłek na wyjazd do miejscowości klimatycznej, o zwrot za lekarza prywatnego, o kąpiele itp., a to celem ułatwienia członkom Kasy Chorych korzystania z usług Kasy. Formularze te są do nabycia w lokalu Kasy Chorych w Krakowie, Batorego 3 i w filji pl. Serkowskiego 10, za zwrotem kosztów druku.

— **KIEROWNICTWO POMIARÓW MIASTA KRAKOWA** przystępuje do szczegółowych zdjęć w dzielnicy XXI Płaszów dla celów nowego katastru i nowych ksiąg gruntowych oraz do oznaczenia granic granicznikami. Wzywa się wszystkich właścicieli nieruchomości, położonych w powyższej dzielnicy, aby we własnym interesie przystąpili bezzwłocznie do uregulowania granic swych nieruchomości i wyznaczyli je na gruncie widocznemi znakami. Celem ustalenia granic własności zwoływane będą Komisje, na które obowiązani są stawić się wezwani właściciele i posiadacze gruntów.

— **Z TARGÓW MIĘSNYCH.** W tygodniu ubiegłym spędzono na targi w Krakowie buhaji 208, wołów 190, krów 183, jałówek 210, cieląt 560, owiec 1, nierogacizny 1085, razem 2537 zwierząt. Ogółem 2537 zwierząt. Ze spędzonych na targ zwierząt sprzedano: na konsumcję miejscową 2354 sztuk, na konsumcję innych gmin 119 sztuk, pozostało niesprzedanych 64 sztuk. Bydło gorszej jakości. Spęd znaczny. Z powodu większej podaży ceny bydła nieco słabsze, ceny zaś nierogacizny znacznie zniżkowo. Niesprzedano 44 szt. bydła i 20 świń.

Na Centralną Targowicę w Mysłowicach spędzono buhaji 158, wołów 69, krów 1112, jałówek 73, cieląt 197, owiec 81, nierogacizny 2561. Ogółem 4251 zwierząt. Targ był ożywiony, tendencja zniżkowa.

— **CZYSZCZENIE DOŁÓW KLOACZNYCH I WYWÓZ NIECZYSTOŚCI.** Magistrat ogłosił przepisy uchwalone przez Radę miejską, odnoszące się do sprawy czyszczenia dołów kloacznych i wywozu nieczystości. Przepisy te normują warunki i sposób organizacji przedsiębiorstw, trudniących się czyszczeniem dołów kloacznych oraz określają, w jakich granicach mogą zajmować się czyszczeniem przedsiębiorstwa prywatne. Nieprzestrzeganie tych przepisów zagrożone jest karami administracyjnemi.

— **SZCZOTKI I GARDEROBA.** Blaser Aron, właściciel warsztatu szczotkarskiego, przy ul. Stradom nr. 1 zgłosił do policji, że do jego warsztatu dostali się nieznani sprawcy, skąd skradli kilka szczotek i 5 kg. szczecin, łącznej wartości 200 zł. Dochodzenia w toku. — Rębisz Jewdokja (lat 22), służąca bez stałego miejsca zamieszkania, przytrzymana została za kradzież garderoby wartości 1000 zł. na szkodę Hajbowicz Zofii, zam. przy ul. Szlak 41. — Sarna Stanisław (lat 27), robotnik, bez stałego miejsca zam. przytrzymany został za kradzież garderoby na szkodę Jogałły, zam. przy ul. Krasickiego 12.

—o—

ZMARLI: Ernestyna Kohn l. 75.

Celem uniknięcia przerwy w wysyłce pisma, prosimy o rychłe odnowienie prenumeraty na miesiąc listopad br.

Konferencja w Min. Handlu i Przemysłu w sprawie krajowego przem. gumowego

Wobec zerwania syndykatu i dezorganizacji w handlu obuwiem gumowem, p. Minister Handlu i Przemysłu **zaprosił delegację** fabryk krajowych **na dzień 18 b. m. na konferencję** dla sprecyzowania postulatów fabryk w sprawie konsolidacji przemysłu gumowego. W skład delegacji wchodzili: p. prezes Halperin z ramienia firmy „PEPEGE", p. prezes Salomon Meiup i p. prof. Mieczysław Centnerszwer z fabryk. Przemysł Gumowy ARDAL Sp. Akc. Lida, p. prezes Schrage z fabryki GENTELMAN, oraz przedstawiciele fabryk Schwelkert Wudota i Rygawar.

W wyniku konferencji postanowiono złożyć p. ministrowi Kwiatkowskiemu obszerny memorjał, w którym fabryki sprecyzują swe postulaty. Memorjał wręczą osobiście p. ministrowi p. prof. Trepka, p. prof. Centnerszwer oraz p. dyr. Senior. Rozpoczęto również ponowne pertraktacje w sprawie wznowienia syndykatu na nowych warunkach, któreby zadowoliły wszystkie fabryki krajowe.

—o—

— **WEDŁUG INFORMACJI OFICJALNEJ,** ceny ciężarówki Chevrolet są następujące: zł. 8.550 za 1 3/4 ton. podwozie z oponami 30×5, zł. 9.000 za 1 3/4 ton. podwozie z oponami 32×6 na tylnych kołach, loco fabryka Warszawa.

—o—

— **POSIEDZENIE KOMITETU BUDOWY ŻYD. TOW. GIMN.** odbędzie się jutro we środę punkt. o godz. 7 wieczór, (Orzeszkowej 7. II. p.)

—o—

— **ZARZĄD ZWIERZYŃCA PRZY 3-CIM MOŚCIE** udzielił bezpłatnego wstępu do swego zwierzyńca wszystkim wychowankom Zakładu, przy ul. Dietla 64. 84x

—o—

— **DLA DZIECI I MŁODZIEŻY** dziś we wtorek o 3-ej popoł. w kinie „Wanda" staraniem WIZO piękny film „W lasach polskich". Dochód na cele palestyńskie.

Z TEATRU LITERATURY I SZTUKI

— **3 POPULARNE SPEKTAKLE Z LESZCZYŃSKIM.** Dziś, jutro i pojutrze odbędą się trzy ostatnie występy J. Leszczyńskiego w teatrze im. J. Słowackiego. Wszystkie te trzy przedstawienia komicznej krotochwili amerykańskiej „Jutro pogoda", dane będą jako popularne, po cenach zniżonych. W piątek wchodzi na repertuar jedno z najpotężniejszych dzieł Szekspira: tragedja rzymska „Korjolan", której wiekuiście aktualnym tematem jest walka o władzę potężnej indywidualności, z masą, opierającą się na swych tradycyjnych uprawnieniach. „Korjolan" przygotowany reżysersko przez M. Jednowskiego, otrzyma nową syntetyczna wystawę, która pozwoli 14 obrazów rozwinąć z minimalnemi pauzami.

— **Z TEATRU REWJI „BAGATELA".** Dziś i codziennie wielka aktualno- polityczna rewja „Wybory w Bagateli", która stale cieszy się dużem powodzeniem. W próbach nowa rewja pt. „Cudze chwalicie, swego nie znacie", premjera, która odbędzie się w sobotę dnia 1 listopada z gościnnym występem ulubieńca publiczności krakowskiej p. Leona Wyrwicza. Nowa rewja obfitować będzie w szereg ciekawych inscenizacyj oraz całkiem nowych pomysłach malarskich, oraz 7 nadzwyczajny humor. Kasa teatru otwarta codziennie bez przerwy od 10 rano do 10 wieczór.

— **PLAN OBJAZDU WYSTAWY STYKÓW.** Wystawa dzieł ś. p. Jana oraz synów Tadeusza i Adama Styków zamknięta zostanie w Warszawie w pierwszych dniach listopada. Wystawę zwiedziło w stolicy dotychczas około 40.000 osób.

Następnemi etapami objazdu wystawy Styków będą: Katowice (listopad, grudzień), Kraków (styczeń), Lwów (luty, marzec), Poznań (kwiecień), Bydgoszcz i Toruń (maj), oraz Gdańsk (czerwiec).

Po ukończeniu objazdu w kraju przewidziany jest wyjazd wystawy do stolic środkowej Europy i do Stanów Zjednoczonych.

— **WIECZÓR KU CZCI FRANCISZKA Z ASSYŻU.** Związek opieki nad zwierzętami w Krakowie urządza w piątek, dnia 31 bm. w Starym Teatrze, koncert ku czci symbolicznego patrona zwierząt św. Franciszka z Assyżu. W koncercie biorą udział: świetny pianista Egon Petri, znakomita śpiewaczka Janina Krzyształowiczowa oraz Chór Cecyljański pod batutą O. Dra Bernardino Rizzi.

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO

Wtorek: „Jutro pogoda".
Środa: „Jutro pogoda".

„BAGATELA"

Dziś i codziennie: Rewja „Wybory w „Bagateli".

W okręgu Kraków-miasto zatwierdzono
wszystkie wniesione listy z wyjątkiem listy Agudy

Wczoraj, w godzinach wieczornych odbyło się posiedzenie okręgowej komisji wyborczej dla okręgu Kraków-miasto pod przewodnictwem p. prezesa dra Schwarzenberg-Czernego. Na porządku dziennym znajdowała się sprawa zatwierdzenia wniesionych list kandydackich.

W wyniku dyskusji uchwalono zatwierdzić wszystkie wniesione listy z wyjątkiem listy tzw. Ogólno-żydowskiego bloku gospodarczego (Aguda), która nie wniosła wogóle deklaracyj kandydatów.

Zatwierdzono więc następujące listy: nr. 1. (BBWR), nr. 5. (Blok lewicy socjalistycznej, Bund i Poale Sjon), nr. 6. Żyd. Robotn. Kom. Wyb. Poale Sjon-lewica), nr. 7. (Centrolew), **nr. 14. (Blok Narodowo-Żydowski)**, nr. 19. (Blok Katolicko-ludowy).

Pozatem zatwierdzono dwie listy, nieprzyłączone do żadnej listy państwowej, a to listę PPS-lewicy i listę Jedności Robotniczo-Chłopskiej (komunistyczną).

Sprawa listy Agudy była przedmiotem dłuższej dyskusji natury prawniczej. Chodziło mianowicie o to, czy listę tę należy wogóle brać pod uwagę wobec tego, że nie wpłynęły deklaracje kandydackie, czy też należy ją formalnie unieważnić. **W wyniku dyskusji uchwalono listę tę unieważnić, aby nie wprowadzać wyborców w błąd.**

Przy rozpatrywaniu listy Centrolewu wywołała ciekawą dyskusję **kandydaturą b. posła Mastka**, uwięzionego, jak wiadomo, w twierdzy brzeskiej. Przewodniczący komisji wyborczej dr. Schwarzenberg-Czerny zakomunikował, że p. Mastek podpisał deklarację kandydacką przed aresztowaniem. Ponieważ podpis ten budził pewne wątpliwości, prezes komisji przesłał deklarację p. Mastka do zarządu więzienia wojskowego w Brześciu celem stwierdzenia autentyczności podpisu. Z Brześcia nadeszła odpowiedź, stwierdzająca, że p. Mastek uznał przedłożony mu podpis za swój. Dla pewności jednak nadesłał p. Mastek drugą deklarację, podpisaną w więzieniu brzeskiem, która to deklaracja jednak nadeszła do rąk przewodniczącego po 25 października, czyli po terminie. Komisja postanowiła wobec tego uznać pierwotną deklarację za decydującą i kandydaturę p. Mastka zatwierdzić. Wniosek o dodatkowe zbadanie autentyczności podpisu nie uzyskał większości.

Przy rozpatrywaniu listy Katolickiego Bloku Ludowego odczytano pismo stronnictwa Katolicko-ludowego, protest przeciwko nazwie listy chadeckiej, mogącej wprowadzić w błąd wyborców. Komisja wychodząc z założenia, że stronnictwo Katolicko-ludowe nie wystawiło odrębnej listy, lecz idzie wspólnie z BB uznała, że protest mógłby wnieść jedynie pełnomocnik listy BB i wobec tego listę chadecką zatwierdziła. Nie zachodzi bowiem obawa wprowadzenia w błąd wyborców.

Kandydatka Bloku katolickiego aresztowana

Jak donosi dzisiejszy „Głos Narodu", w nocy z niedzieli na poniedziałek została aresztowana w Krakowie p. **Marja Dynowska**, wiceprzewodnicząca Nar. Org. Kobiet i kandydatka Listy Katolickiego Bloku Ludowego w Krakowie. P. Dynowska z zawodu jest nauczycielką i literatką.

Pozatem aresztowała policja krakowska w poniedziałek nad ranem sekretarza chrześć. związków zawodowych Stanisława Fronta.

„Głos Narodu" uległ wczorai dwukrotnej konfiskacie za kilka ustępów mowy kandydackiej red. Jana Matyasika, czołowego kandydata listy chadeckiej w Krakowie oraz za notatkę dotyczącą unieważnienia list.

Odpowiedź żydostwa amerykańskiego na Białą Księgę
50.000 dolarów na obronę praw Żydów pod mandatem brytyjskim

Nowy Jork, 27. 10. Na zebraniu 250 najbogatszych Żydów w Nowym Jorku postanowiono utworzyć specjalny fundusz sjonistyczny przeznaczony na obronę praw Żydów, znajdujących się pod mandatem brytyjskim. Na zebraniu tem subskrybowano 25.000 dolarów, drugie 25.000 przyrzeczono złożyć w najbliższym czasie.

Nowy prezydent Brazylji

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Rio de Janeiro 27. 10. (R) W całym kraju panuje spokój. Wszystkie rządy prowincjonalne zastąpiono prowizorycznemi zarządami, składającemi się wyłącznie z osób wojskowych. Getulio Vargas i wszyscy przywódcy rewolucyjni zjeżdżają się dziś do Rio de Janeiro, celem podjęcia obrad nad polityczną reorganizacją kraju. Dyrektorjat wojskowy wypowiedział się za objęciem prezydentury przez Vargasa. Rząd zamierza przeprowadzić rewizje ostatnich wyborów prezydenta, podejrzewając, że wynik wyborów został sfałszowany na niekorzyść Vargasa. W Sao Paulo tłum zdobył więzienie polityczne, uwolnił wszystkich więźniów a więzienie zdemolował i podpalił.

* * *

Rio de Janeiro 27. 10. Korespondent Retera dowiaduje się, iż zaofiarowane przez rząd tymczasowy stanowisko prezydenta republiki *zostało przyjęte przez dra Vargasa*. Jak przypuszczają, dr. Vargas, kóry był kandydatem liberalnym na stanowisku prezydenta przy wyborach na wiosnę br., przybędzie dzisiaj do stolicy, celem objęcia władzy. Demobilizacja oddziałów związkowych rozpoczęła się w dniu dzisiejszym.

Dwa morderstwa w Warszawie

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa 27. 10. Dziś rano został na p. Grzybowskim zastrzelony właściciel piekarni Haberman. Napastnikiem był niejaki Rotblet, którego ujęto z bronią w ręku.

Warszawa 27. 10. Dziś nad ranem przy ulicy Poznańskiej w Warszawie znaleziono kupca niejakiego *Gruenbauma* bez życia. Został on zamordowany przez niewykrytych dotychczas sprawców postrzałem w czaszkę.

Dokumenty ratyfikacyjne londyńskiego układu morskiego

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Londyn. 27. 10 (L) W angielskiem ministerstwie spraw zagranicznych złożono dziś dokumenty ratyfikacyjne londyńskiego układu morskiego w obecności MacDonalda, ministrów Hendersona i Alexandra, premierów Kanady Australji, Nowej Zelandji, Afryki Południowej, Nowej Funlandji oraz ambasadorów Stanów Zjednoczonych i Japonji oraz Francji i Włoch.

ROZMAITOŚCI.

Doskonała odpowiedź Porto Riche'a

O zmarłym sławnym pisarzu francuskim de Porto Riche'u krążą obecnie setki rozmaitych anegdot. M. in. warto zacytować następującą: W roku 1912 podczas wojny bałkańskiej był Porto-Riche gościem pewnego żydowskiego polityka. Jak wiadomo, Georges de Port-Riche był Żydem z pochodzenia. W towarzystwie znalazł się pewien młody dyplomata, który niedawno wrócił z Bałkanu. Dyplomata ten opowiadał mnóstwo złośliwych dowcipów o Żydach, czem wywołał konsternację towarzystwa. Swe opowiadanie zakończył dyplomata następującym dowcipem: „Na szczęście wszyscy są przeciwko Żydom: Turcy i Grecy, Serbowie i Bułgarzy... Gdy wojna się skończy, na Bałkanie nie będzie ani Żydów, ani świń".

Ciszę, która po tych słowach nastąpiła, przerwał Georges Porto-Riche następującą uwagą: „Doskonała sposobność dla nas obu, byśmy podjęli podróż na Bałkan. Może nam się udać zwalczyć przesąd przeciwko Żydom i świniom!"

Liga ochrony oszukanych żon

W Kopenhadze powstała najciekawsza chyba Liga na świecie, bo „Liga obrony żon zdradzanych przez mężów". Proklamowała ona wojnę świętą przeciw mężom o haremowych instynktach. W manifeście do narodu czytamy, że liga zorganizowała rozmaite oddziały do szpiegowania i przyłapywania na gorącym uczynku mężów, którym nie wystarcza jedna żona. Rozumie się samo przez się, że mężowie nie pozostali dłużnymi odpowiedzi i zorganizowali ze swej strony ligę do walki z ligą. Męska liga prócz walki z kobiecą ligą ma też zamiar roztoczyć baczną kontrolę nad małżonkami, które zdradzają swych mężów. Ciekawą jest rzecza, która z tych lig będzie bardziej aktywna i będzie miała więcej rezultatów swej działalności...

CZECHOSŁOWACJA „NADAJE TON"

Na wzór wielu europejskich stacyi mają obecnie i staje czeskie otrzymywać specjalny znak przerwy. Jedno z pism radjowych zamieszcza bardzo oryginalny projekt dla stacji nadawczej w Brnie, istniejącej już od 5-ciu lat. Mianowicie stacja ta miałaby w myśl tego projektu na znak przerwy nadawać dźwięk kamertonu, według którego muzycy mogliby zarazem nastrajać swe instrumentt. Jeżeli projekt ten się urzeczywistni, to Brno będzie istotnie „nadawało ton" w znaczeniu dosłownem.

Przygotowania do drugiej konferencji w sprawie rozejmu celnego

Genewa 27. 10. (R) Zebrała się tu dziś komisja gospodarcza Ligi Narodów celem przygotowania materjału do drugiej konferencji w sprawie rojelmu celnego i opracowania konkretnych propozycyj. Jak wiadomo, państwom biorącym udział w tej konferencji przesłano kwestjonarjusze, na które większość nadesłała swoje uwagi. Odpowiedzi te będą podstawą obecnych obrad komisji.

Groźna powódź w okolicach Smyrny

Londyn 27. 10. (R) W następstwie od dwóch dni trwającej ulewy okolice Smyrny zostały nawiedzone klęską powodzi. Wielkie obszary pól uprawnych i liczne osiedla ludzkie zostały zalane. Pod wodą stanęły także niżej położone dzielnice miasta. Szereg domów mieszkalnych uległ zniszczeniu, przyczem 14 osób poniosło śmierć a kilkanaście osób zaginęło. Akcję ratunkową prowadzi wojsko, straż pożarna i policja.

Zima w południowych Niemczech

Berlin 27. 10. (Sch) Jak donoszą z Kempten, cała wyżyna szwabsko-bawarska przybrała gwałtownie szatę zimową. Od soboty pada gęsty śnieg, którego warstwa na wyżynach wynosi ponad metr a w dolinach pół metra grubości. Równocześnie obniżyła się temperatura do 3 stopni poniżej zera. **Wzgórza zaludniły się pierwszymi narciarzami.**

NA HORYZONCIE POLITYCZNYM

Henderson o rozbrojeniu jako warunku pokoju

Minister Henderson wygłosił wczoraj w New Castle z okazji nadania mu honorowego obywatelstwa wielką mowę polityczną.

Widzieliśmy — powiedział między innemi minister — że polityka tak zwana „splendid isolation" w przeszłości wzbudziła pewne wątpliwości u naszych dyplomatów. Siłą rzeczy zostali zmuszeni uznać, że dobrobyt Anglji związany jest ściśle z dobrobytem jej sąsiadów i myśl tej polityki odosobnienia musiała być poniechana.

Wspólność interesów narodów doprowadziła do utworzenia Ligi Narodów, która stała się punktem oparcia polityki brytyjskiej. Od czasu wojny polityka brytyjska opiera się o zawarte w tej umowie zasady. Jeżeli chcemy zapobiec powtórzeniu się wojny światowej i pragniemy poprawy położenia ludzkości to musimy się starać poprawić maszynerję Ligi Narodów.

Jedynym do tego celu dążącym środkiem jest ogólne rozbrojenie i dlatego powinniśmy wszelkiemi siłami starać się o przeprowadzenie rozbrojenia. Jak długo istnieją olbrzymie wojska i olbrzymie floty, tak długo istnieć będzie pokusa do ich użycia. Cel Ligi Narodów nie będzie osiągnięty, jeżeli nie osiągnie się porozumienia na tem polu. Międzynarodowa współpraca nie uda się nigdy, jeżeli zbrojenia narodów nie zostaną ograniczone bo w końcu dojdzie znowu do tego zgubnego w skutkach wyścigu.

Dlatego Anglia stale dąży do ograniczenia zbrojeń i daje tego sama dowody. Obecnie pracujemy nad tem, by zapewnić powodzenie przygotowawczej konferencji rozbrojeniowej w Genewie, tak by w najbliższym czasie o ile możności jeszcze w 1931 roku, a najdalej w 1932 roku mogła się odbyć ogólna konferencja rozbrojeniowa.

Z GIEŁDY

GIEŁDA KRAKOWSKA

Kraków, 27 10 1930. Akcje w zaniedbaniu Dolar lekko słabicj.

Akcje przemysłowe: Elektrownia 40

Papiery procentowe: 4-proc. Prem Poż. inwestycyjna 101.50.

Zebranie giełdowe przeszło pod znakiem tendencji na ogół utrzymanej. Zapotrzebowanie minimalne. Poszukiwano dalej Banku Polskiego w płacenia 155 bez transakcyj. Robiono jedynie z papierów przemysłowych Elektrownią i z papierów procentowych 4-proc. Prem Poż. inwestycyjną po kursach niezmienionych.

Na pogiełdziu objaw podobny. Płacono przy nieco większych obrotach 3-proc Poż. Budowlaną 50 i 4 i pół proc listy zast Banku Hipotecznego 47

* * *

Waluty i dewizy oficjalnie bez obrotów

Na rynku walutowym w obrotach prywatnych i międzybankowych nastrój dla dolara efektywnego słabszy przy większem zaofiarowaniu materjału. Popyt mały. W Krakowie dolar gotówkowy 8.92—8.94 i pół, czeki bankowo 8.90 i trzy czw do 8.91 i trzy czw Warszawa dol 8.91 i pół do 8.93 i pół, czeki 8.90 i pół do 8.91. Lwów dol. 8.92 i pół do 8.94 i pół, czeki 8.90 i trzy czw do 8.91 i trzy czw., Katowice dol. 8.92 i pół do 8.94 i pół, czeki 8.91—8.92.

GIEŁDA WARSZAWSKA

Warszawa, 27. 10 PAT. Akcje: Bank Polski 155, Warsz. Tow. Fabr. Cukr. 35. Lilpop 22 i pół, Ostrowiec ser. B. 46. **Pożyczki:** 3-proc budowlana 50. 4-proc. inwestycyjna 101, 5-proc. konwers 48, 10-proc. kolej. 103 i trzy czw., 8-proc. L. Z. Banku Gosp. Kraj. 94.

Waluty: Dolary 8.91 i pół Dewizy: Londyn 43.23 Nowy Jork 8.892, Paryż 34.91, Praga 26.39. Nowy Jork wypł. telegr 8.901, Szwajcarja 172.70. Wiedeń 125.45, Berlin 212.58.

Krwawa szarża policji w Bombaju

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Londyn 27. 10. (L) W Bombaju doszło wczoraj ponownie do krwawych walk policji z nacjonalistami indyjskimi. Członkowie rozwiązanego niedawno kongresu narodowego zwołali wczoraj zgromadzenie demonstracyjne, na którem mianc uroczyście wywiesić indyjski sztandar narodowy. Policja bezskutecznie usiłowała demonstrantów rozpędzić. Gdy demonstranci nie okazywali zamiaru rozejścia się, lecz przeciwnie przybrali wrogą postawę policja wykonała szarżę. *Na placu pozostały trzy osoby zabite i 150 ciężko oraz ponad 100 lżej rannych Dokonano 90 aresztowań.*

27 pasażerów niemieckiego parowca zabitych przez artylerję powstańców brazylijskich

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Nowy Jork 27. 10. (R) Jak z Rio de Janeiro donoszą wczoraj odbył się pogrzeb 27 osób poległych na pokładzie niemieckiego okrętu „Baden" ostrzeliwanego przez artylerję powstańczą podczas wyjazdu z portu. Jak słychać wśród ofiar znajduje się większość emigrantów polskich i hiszpańskich wyjeżdżających do Argentyny. Władze portowe w sprawie tego zajścia komunikują, że pełną odpowiedzialność ponosi kapitan okrętu niemieckiego, który po powrocie do portu został aresztowany. Już przed dwoma tygodniami władze wydały okólnik zabraniający okrętom wyjeżdżania z portu w pobliżu wybrzeża, na którem wznosi się twierdza Santa Cruz. Powstańcy przypuszczali, że na parowcu niem. uciekaja urzędnicy z pieniędzmi państwowymi. Na twierdzy powiewała flaga zawiadamiająca, że port jest zamknięty. Mimo to statek jechał dalej. Równocześnie z twierdzy wzywano okręt radjotelegraficznie do powrotu do portu. Gdy i te wezwania nie odniosły skutku z twierdzy oddano trzy strzały ostrzegawcze, a gdy statek i to zlekceważył otwarto na niego ogień armatni. Podczas przesłuchania kapitan statku „Baden" zeznał, że w porcie nie pełniono służby radjotelegraficznej i ostrzeżenia nie mógł zatem otrzymać. Strzały ostrzegawcze wziął za salwy powitalne. Oczywiście tłumaczenie to jest bardzo naiwne, gdyż wszelkie sygnały wskazywały na zamiar wstrzymania statku w jego dalszej podróży.

96 zabitych w szybie Maybach

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Paryż 27. 10. (B) Dzienniki donoszą, że dziś nie ulega już żadnej wątpliwości, iż katastrofa górnicza w szybie Maybach w Zagłębiu Saary została spowodowana wybuchem pyłu węglowego. Akcja ratunkowa trwa w dalszym ciągu. *Dotychczas wydobyto 86 zabitych i 24 rannych, z których 7 zmarło w szpitalu.* Brak jeszcze 12 górników. Zarząd kopalni zaprosił przedstawicieli organizacji górniczej do wzięcia udziału w komisji śledczej w celu ustalenia przyczyny katastrofy.

Paryż. 27. 10. (B) Jak donoszą z Saarbrücken **dotychczas wydobyto z szybu Maybach 92 zabitych.** Brak jeszcze 3 górników

Straszna katastrofa samochodowa

Sztokholm 27. 10. (R) Na przejeździe kolejowym w pobliżu Vaesby najechał pociąg pospieszny na przejeżdżający przez tory samochód i wlókł go z sobą kilkadziesiąt metrów. Z jadących autem 6 członków pewnej rodziny jedna osoba została zabita na miejscu, 3 odniosły tak ciężkie rany, że zmarły wkrótce po przewiezieniu ich do szpitala. Dwie dalsze odniosły rany cięższe.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Poznańska giełda zbożowa z dnia 27 10 1930 Giełda poznańska bez zmiany Usposobienie spokojne.

GIEŁDA WIEDEŃSKA

Wiedeń, 27 10 PAT Waluty i dewizy: Berlin 168.73—169.23, Budapeszt 123.97—124.27, Londyn 34.40 i jedna czw. do 34.50 i jedna czw, Nowy Jork 707.85—710.35, Paryż 27.76 i pół do 27.86 i pół. Warszawa 79.29—79.57, Zurych 137.40—137.90. Amerykańskie 708—712, Niemieckie 168.48—169.08. Szwajcarskie 137.48—138.28, Węgierskie 124.07—124.47.

Papiery wartościowe: Portland Zement 78, Fanto 0.55, Karpaty 3.20, Galicja 22.70.

GIEŁDA ZURYCHSKA

Zurych, 27. 10 PAT Paryż 20.21, Londyn 25.03 i pół, Nowy Jork 5.15.20. Belgja 71.82 pół, Włochy 26.97, Berlin 122.79, Wiedeń 72.64, Warszawa 57.70, Budapeszt 90.20

—o—

KONGRES WŁAŚCICIELI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH. W dniu 23 bm. zakończył swe obrady w Paryżu międzynarodowy kongres właścicieli papierów wartościowych; kongres powziął szereg uchwał, dotyczących uregulowania sprawy pożyczek tureckich oraz przedwojennych **papierów niemieckich i austrjacko- węgierskich.**

W jaki sposób fryzjer hinduski zamanifestował swe sympatje dla Gandhiego

Symboliczny marsz Gandhiego poprzez wioski do morza wywołał olbrzymie poruszenie całej ludności, które znajduje swój wyraz nieraz w bardzo wzruszających drobnych epizodach. Jak wiadomo, głównym punktem propagandy Gandhiego jest ogłoszenie bojkotu na wszystkie towary angielskie. „Kahdi", ręcznie wytwarzane sukno w Indjach, urosło niemal do rozmiarów symbolu uczuć narodowych. By dopomóc bojkotowi ogłosiły pralnie, że nie będą prały brudnej bielizny z angielskiego płótna. Związki krawieckie uchwaliły nie przyjmować zamówień na ubrania z angielskiego sukna, bo dni robotnicy uroczyście zobowiązali się nie wyładowywać z angielskich okrętów towarów, pochodzących z Anglji.

Ostatnio ogłasza hinduska prasa nacjonalistyczna następującą wzruszającą komiczną historyjkę: W pewnej wiosce rzetelnie zarabiał na swe życie fryzjer, który jest gorącym wyznawcą Gandhiego. Gdy pewnego dnia pracował nad głową jednego ze swych najlepszych gości, by jej nadać kształt łysej czaszki, zauważył nagle, że jego gość ma na sobie wprawdzie koszulę z „kahdi", ale że jego marynarka sporządzona jest z najlepszego angielskiego materiału. Ogolił więc głowę swego gościa tylko do połowy i oświadczył że nie może swej pracy dokończyć, gdyż gość jego jest tylko do połowy wierny hasłu bojkotu.

Jeśli ta historyjka jest prawdziwa, może nam posłużyć, jako najlepsza ilustracja nastrojów, panujących w Indjach.

KOMUNIKATY

— **SEKCJA MŁODZIEŻY PRZY ZJEDN. KOB. ŻYD.** („MŁODE W.I.Z.O.) Wpisy do organizacji przyjmuje się codziennie od 8—9 wiecz. z wyjątkiem piątku, soboty niedziel. Zeszłoroczne członkinie proszone są o powtórne zarejestrowanie się

— **Z TOWARZYSTWA EKONOMICZNEGO.** Dnia 31 bm. zebranie dyskusyjne Towarzystwa Ekonomicznego, na którem dr Henryk Berkowicz wygłosi odczyt p. t. „Polski przemysł bawełniany w dobie obecnej". Odczyt odbędzie się w sali Izby Handlowej (Długa 1, I p.). o godz. 6 popoł. Po odczycie dyskusja. Wstęp wolny. Goście mile widziani.

Bogactwo i pomyślność są udziałem Tego, Kto kupi los Klasowy u Tomaszewskiego.

Kantor Wymiany, Kraków, Dworzec osobowy.

Cena losu 1/4 Zł 10·—, 1/2 Zł 20·—, cały los Zł 40·— Wpłać na konto Pocztowej Kasy Oszczędności Nr. 411111 gotówkę, a otrzymasz odwrotnie „SZCZĘŚLIWY LOS“ — Prospekty gry bezpłatnie.

NOWOCZESNE OŚWIETLENIA

napisy firmowe **NEONOWE**

oszczędzające 80 % prądu elektrycznego
— poleca po bardzo niskich cenach —
Wytwórnia lamp **„ELEKTRO-GANZ“**
Kraków, Św. Agnieszki 12. Telefon 107-72
—: Cenniki i oferty na żądanie. —:
Agenci na poszczególne rejony poszukiwani.

WYBORY!

Wybierajcie najwykwintniejszą kuchnię rytualną, która wydaje w dniu dzisiejszym

OBIADY z 3-ch dań z chlebem i herbatą za Zł 1·60

oraz KOLACJE z różnych mięs z chlebem i herbatą za Zł 1·10 3554x

Przyjmuję również abon. miesięczny oraz zamówienia na uczty weselne po cenach zadziwiająco niskich. O liczne odwiedziny uprasza

RESTAURACJA BLUMA, UL. DIETLA 31

UNDERWOOD

inne maszyny do pisania, najtaniej i na bardzo dogodnych warunkach spłaty poleca

Uwaga na adres!

Max Löwenstein
Zwierzyniecka 8, II. p.
Tel. 162-50

Wydział „TOZ“u“ rozpisuje niniejszem

KONKURS

na lekarza—ginekologa dla Poradni dla ciężarnych. — Płaca wedle godzin pracy. — Termin zgłoszeń, na ręce Dra Jana Landaua, ul. Gertrudy 9, upływa z dniem 5 listopada b. r. 3528x

קראו, חתמו והפיצו את

„מאזנים“

שבועון לספרות, לבקורת
ולדברי אמנות

היוצא ע״י **אגודת הסופרים העברים**
בארץ־ישראל

ימרכז בתוכו את טובי הסופרים העברים בעולם

תנאי החתימה – בחו״ל לשנה 6 דולרים
לחצי שנה 3

החתימה מתקבלת בהנהלה הראשית תל־אביב ת. ד. 50

„MOZNAYIM“, P. O. B. 50. Tel-Aviv
(Palestine)

JĄKANIE oraz wszelkie inne **zboczenia mowy** radykalnie usuwa

Zakład leczniczy dla jąkałów
S. Żyłkiewicza, Warszawa, Chłodna L. 22
Prospekty kancelarja wysyła bezpłatnie. 337 v

WOLNE POSADY

POSZUKUJE się inteligentnej i zdolnej kierowniczki pracowni krawieckiej, tylko z pierwszorzędnemi referencjami. Zgłoszenia do Adm. „Now. Dziennika“ pod „Współniczka“.

POSAD POSZUKUJĄ

KORESPONDENT samodzielny, buchalter, biegle piszący na maszynie. — zdolny, młody, reprezentatywny, poszukuje posady. Wymagania skromne. Łaskawe zgłoszenia pod „Miejscowość obojętna“ do Admin. „N. Dziennika“. 1623g

BUCHALTER bilansista korespondent, obejmie dodatkowe zajęcie od godziny 4'30 wieczorem. — Zgłoszenia pod „Zaufany“ do Adm. „N. Dziennika“. 1596g

BUCHALTER zdolny, z dłuższą praktyką w większem przedsiębiorstwie poszukuje zajęcia na 3 godziny lub więcej na przedpołudnie lub popołudnie. Zgłoszenia do Admin. „N. Dziennika“ pod „Glamzet“. 3502x

NAUKA i WYCHOWANIE

LEKCJE TRYKOTARSTWA RĘCZNEGO (pulowery, czapeczki najmodniejsze) tkaniny, teneryfki, filety. Zgłoszenia: wtorki, czwartki od godz. 5—7 Salon Mód „Szyk“ Florjańska 45.

LOKALE

WYGODNY pokój przy ulicy Grodzkiej, z łazienką, dla 2 panów lub pani natychmiast do wynajęcia. Zgłoszenia pod „Pokój“ do Adm. „N. Dziennika“. 3547x

DO WSPÓLNEGO POKOJU przyjmę młodą panienkę z utrzymaniem, zapewniając dobrą opiekę. Używanie fortepianu Danielowa, Długa 33, III. piętro. bp

POKÓJ wspólny, frontowy, słoneczny, ładnie umeblowany, dla panny z lepszego domu do wynajęcia. Wiadomość: ul. Mlodowa 20, II. piętro, między godz. 2—4 popołudniu. bp

UMEBLOWANY pokój 1—2 osobom, ewentualnie małżeństwu wynajmę: Bernardyńska 8, II. piętro prawo. 3523g

SPRZEDAŻ

ZAKŁAD Rysowniczo-Hafciarski, Anna Rubin, dawniej Franzblau, Kraków, Grodzka 13, podwórze, poleca: Włóczki, wełny na sweatry, jedwabie do haftowania, gobeliny, poduszki na kanwie DMC, również poduszki do haftowania montowania. Wielki wybór: Przyjmuje wszelkie roboty hafciarskie. — Ceny konkurencyjne. 3512er

KILIMY artystyczne — Dywany orjentalne: Grünerowa Kraków Tarłowska 6 boczna Zwierzynieckiej. 1296x

RÓŻNE

CZYSZCZENIE, farbowanie Chemicznej Pralni Bębenka przyjmuje Perfumerja Kahanego, Stradom 25. 1624g

CHOROBY serca Basedow astma — Sanatorjum „Salus“ Dra Kupczyka, Kraków, Szujskiego. 3362er

„DYWAN“. Tkalnia dywanów, kilimów, Kraków—Podgórze, ul. Kingi 9. Tel. Nr. 116-09, tramwaj Nr. 3 — poleca dywany, kilimy bezkonkurencyjnie tanio. Klinika do naprawy dywanów

O STOSUNKACH MAJĄTKOWYCH tak kupców, jak i osób prywatnych w Polsce i zagranicą udziela szczegółowych i wiarygodnych informacyj istniejące od 1887 roku najstarsze w Polsce Biuro Informacyjne w sprawach kredytowych **Hieronim Weiss Sp. z o. o.** Kraków, Smoleńsk 16. Telef. 12453. — Biuro udziela również informacyj dla celów matrymonjalnych, z uwzględnieniem stanu majątkowego, zdrowotnego, charakteru, przeszłości i moralności, religijności i stosunków rodzinnych.

POSIADAM frontowy lokal w Rynku głównym Przyjmę spólnika z większym kapitałem z branży konfekcyjnej lub innej. Zgłoszenia do Adm. „N. Dziennika“ pod „Okazja“. 3503x

NERWOWI, NEURASTENICY

cierpiący na drażliwość, słabość woli, brak energji, melancholję, przesyt życia, bezsenność, ból głowy, wrażliwość nerwów, śledzionnicę, nerwowe zaburzenia serca i żołądka, otrzymają bezpłatnie broszurę Dr. Weisego: Słabość nerwów Dr Gebhard i Ska, Gdańsk, oddział 87.

Jednorazowa próba przekona każdego o jakości

KAWY

Nr. 1	Zł.	14.40	Nr. 4	„	8.80
„ 2	„	12.—	„ 5	„	8.—
„ 3	„	9.60	„ 6	„	6.40

poleca

Wojciech Olszowski, Kraków, Mały Rynek

Dla P. T. kupców, restauratorów, pensjonatów, kawiarń spółdzielni odpowiedni rabat.

Wszelkie zamówienia w zakres bieliźniarstwa wchodzące

przyjmuje i nader starannie wykonuje pracownia „Ogniska Pracy“ ul. Mikołajska 9. Zamówienia przyjmuje się od godz. 11—1, z wyjątkiem sobót.

Wypożyczalnia książek
CZYTELNIA NAUKOWA I BELETRYSTYCZNA
w Krakowie, ul. Św. Jana 8.

Dwinger — Zwischen Weiss und Rot.
Glaeser — Frieden.
Feuchtwanger — Erfolg.
Galsworthy — Auf der Forsyte-Börse.
Fürst Bülow — Denwürdigkeiten.
Stratz — Der flammende Sumpf.

PRZETARG

Gmina wyznaniowa żydowska Podgórze w Krakowie ogłasza niniejszem pisemną licytację ofertową na wydzierżawienie prawa poboru opłat od rytualnego uboju bydła i drobiu na czas od 1 stycznia 1931 do 31 grudnia 1931 r.

Licytacja ofertowa odbędzie się dnia 23 listopada 1930, o godzinie 3 popołudniu. Oferty należy składać w opieczetowanych kopertach w lokalu Gminy, przy ul. Józefińskiej 5, do rąk przewodniczącego, względnie do rąk urzędującego członka zarządu lub sekretarza, za potwierdzeniem złożenia, codziennie z wyjątkiem piątku i soboty, w godzinach między 3—4 popołudniu, a w dniu licytacji między godz. 10—11 przedpołudniem.

W tym samym czasie i miejscu można przeglądać warunki licytacyjne.

Cenę wywołania ustanawia się na 58.000 zł.

Wadjum w wysokości 5 proc. ceny wywołania należy złożyć równocześnie z ofertą w gotówce lub na książeczkę Kasy Oszczędności względnie banku krakowskiego.

Gmina wyznaniowa żydowska Podgórze w Krakowie zastrzega sobie prawo wyboru między ofertami lub też niezatwierdzenia żadnej oferty, względnie prowadzenia rzeźni we własnym zarządzie.

Kraków, dnia 21 października 1930.

Przewodniczący Zarządu:
DR. EDWARD FERBER.

3525x

14 WSZYSCY ŻYDZI GŁOSUJĄ NA 14

PRENUMERATA: w Krakowie i na prow. miesięcznie	Zł.	6'00,	kwartal. Zł.	18'00
w Krakowie z odnoszen. do domu	„	6'20	„	18'60
Na prowincji z przesyłką pocztową	„	6'60	„	19'80
Zagranicą z przesyłką pocztową	„	10'00	„	30'00

„NOWY DZIENNIK“ wychodzi codziennie także w poniedziałki i dni poświąt.

OGŁOSZENIA: Podstawą obliczeń jest 1 milimetr w jednym łamie — Strona w tekście i nadesłanem ma 3 łamy po 74 milim. — Strona za tekstem 6 łamów po 37 milim. — Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. CENY w złotych: I. strona 1'25. — Tekst 1'—. Nadesłane 0'75. — Za tekstem 0'25. — Drobne od słowa 0'20. Dla poszukujących pracy 0'10. — Gratulacje 12'50. — Za zastrzeżenie miejsca dolicza się 25%.

Wydawca: Za Spółkę Wyd. „Nowy Dziennik“: Zygmunt Hochwald. — Redaktor naczelny: Dr. Wilhelm Berkelhammer.
Redaktor odpowiedzialny: Zygfryd Moses. — Nowa Drukarnia Dziennikowa, Kraków, Orzeszkowej 7, pod zarządem Maksymiljana Feldmana